

Ніва

ОРГАН ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 3 (258) | ГОД VII | БЕЛАСТОК 21 СТУДЗЕНЯ 1962 ГОДА | ЦАНА 60 ГР.

НАВАГОДНІЯ ВІНШАВАННІ

З выпадку новага 1962 года атрымалі мы, як штогод, шмат віншаванняў. Прыслалі іх грамадскія арганізацыі, установы і прыватныя асобы, як з краіны так і з-за мяжы. Не маючы магчымасці паведаміць нашых чытачоў аб усіх віншаваннях, публікуем некаторыя з іх.

*

Прэзідыум Беларускага Таварыства дружбы і культурнай сувязі з зарубежнымі краінамі сардэчна віншуе Вас з новым годам!

Жадаем Вам вялікіх поспехаў у Вашай высакароднай працы, накіраванай на ўмацаванне дружбы і ўзаемазразумення паміж нашымі народамі, у барацьбе за мір ва ўсім свеце.

*

Дарагія Сябры!

Вітаем, горача віншуем Вас з Новым, 1962 годам!

Ад усяго сэрца жадаем Вам новых поспехаў у творчай працы, у барацьбе за сацыялізм, за мір, за дружбу паміж народамі!

Праўленне Саюза пісьменнікаў Беларусі.

*

Сардэчна віншуем Вас з Новым годам. Жадаем здароўя і творчых поспехаў.

З добразычлівасцю — калектыў рэдакцыі «Літаратура і мастацтва».

*

Дарагія сябры! Ад шчырага сэрца віншуем Вас з Новым, 1962 годам. Жадаем новых поспехаў у Вашай высакароднай працы за мір і прагрэс, а таксама многа шчасця і радасці ўсім членам Вашай рэдакцыі.

Рэдакцыя газеты «Голас Радзімы»

*

Дарагія таварышы!

Горача віншуем вас з Новым Годам!

Жадаем новых поспехаў у працы і новых радасцей у асабістым жыцці.

Калектыў часопіса «БЕЛАРУСЬ»

*

Дарагія таварышы і сябры! З выпадку новага 1962 года горача віншуем Вас асабіста, супрацоўнікаў і чытачоў газеты. Жадаем вялікага шчасця, добрага здароўя і новых поспехаў у мірнай стваральнай працы ў імя перамогі сацыялізма ў дружалюбнай нам Польшчы, у барацьбе за мір і дружбу паміж народамі. Хай яшчэ больш умацоўваецца дружба паміж працоўнымі Гродзеншчыны і Беласточчыны.

Гродна. Калектыў рэдакцыі «Гродзенская праўда».

*

Калектыў Дзяржаўнай бібліятэкі БССР імя Ул. І. Леніна віншуе Вас з Новым 1962 годам і жадае творчых поспехаў у працы.

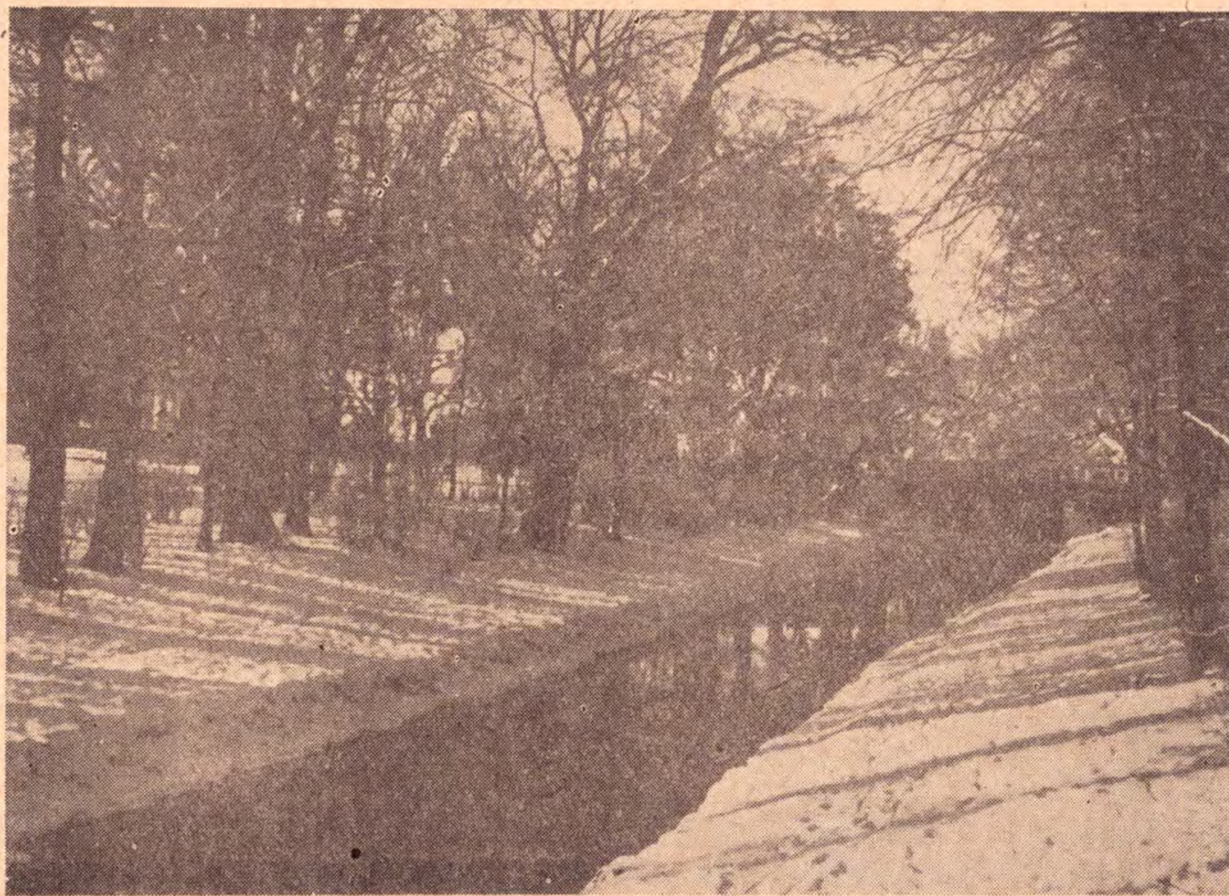
*

Сяброўка «Ніва»! Віншую цябе з Новым 1962 годам! Жадаю табе ў новым годзе яшчэ лепшых поспехаў у ганаровай справе пад'ёму культурнага ўзроўню беларусаў у Польшчы.

Рады бачыць цябе на стале ў кожнага твайго суайчынніка і — далёка за межамі выдання!

Шчаслівага табе шляху! Твой першы чытач — віцэбляніп Мікола Плавінскі.

(Працяг на стар. 2)

Славутая беластоцкая Бялка, якая, як бачым на здымку, і зімою не замярзае.

Фота Г. Рагазінскі

НА ПРЫКЛАДЗЕ ГАЙНАЎШЧЫНЫ

НАСЕННЕ НАСЕННЮ НЯРОЎНАЕ

«У надыходзячым годзе трэба абяспечыць больш спраўнае чымсьці дагэтуль выкананне задач адносна праграмы стасавання кваліфіцыраванага насення...

(З пастаноў IX Пленума ЦК ПАРП)

Шмат дарог вядзе сялян да таго, каб на іхніх палях расло штораз буйнейшае збожжа. Адной з іх з'яўляецца падбор высокаякаснага насення. Як падлічваюць спецыялісты, прымяняючы кваліфіцыраванае насенне, можна атрымаць ураджай вышэйшы на 2—4 цэнтнеры з кожнага гектара пасеваў.

Зараз усе раёны Беласточчыны маюць апрацаваны дакладны план аднаўлення сеўнага матэрыялу. Пры апрацоўцы гэтых планаў браліся пад увагу агульныя заданні бягучай пяцігодкі адносна актывізацыі сельскай гаспадаркі.

На Гайнаўшчыне паводле гэтага плана сеўны, высакаякасны матэрыял будзе аднаўляцца штогод на 1/4 плошчы збожжавых культур, а што 5 год — на 1/3 плошчы пад бульбай. Прадбачваецца, што гэтае мерапрыемства дадаткова дасць Гайнаўшчыне штогод каля 15 тон збожжа. Так справа прадстаўляецца ў планах. А як на практыцы?

Гайнаўскі сельгасаддзел, які непасрэдна кіруе гэтай справай, прыступіў да ажыццяўлення свайго плана вясною мінулага года. У час вясенняга севу рэпрадукцыйныя гаспадаркі мелі абсеяць кваліфіцыраваным насеннем: ярай пшаніцай — 10 га, ячменем — 15,5 га, аўсом — 41,9 га, бульбай — 100 га. Сеўны матэрыял абавязана была даставіць насенная цэнтраля ў Беластоку. Аднак яна не выканала сваіх заданняў. ПЗГС у Гайнаўцы не атрымаў звыш 12 тон аўса і звыш 120 тон бульбы. Гэта, зразумела, аўтаматычна перакрэсліла магчымасці паспяховай рэалізацыі плана. На тым, аднак, не канец. На Гайнаўшчыне найлепш расце бульба тыпу «Эпока», «Бомба» і

(Працяг на стар. 4)

Максім ЛУЖАНІН

* *

*

Якія ў свеце долі ёсць?
Закінь у вір турботы млосць,
З куста на куст,
Ад луст да луст
Пералятай на волі...
Чым не панадна доля?
Але такое долі
Я не вазьму ніколі.

Што ж! Доля ёсць яшчэ адна:
Марнець ад рання да цямна,
Прыдбаць дамок,
Падняць садок
Ды жыць сабе паволі...
Чым не панадна доля?
Але і гэтай долі
Я не прыму ніколі.

Дык ёсць, нарэшце, лёс такі:
Зыначваць рэчышча ракі
І весці свет
На новы след,
Вятрыстае світанне
Страчаць на рыштаваннях.

Быць можа, рынешся далоў,
Не хопіць сіл узняцца зноў,
Але ў смяротным болю
Хоць краем вока, хоць
крадком
Зірнеш ты ў будычыні дом,
Высокі, светлы, смольны...

От гэта мая доля,
От гэткай мне даволі.

РАЙСК ПРЫГАЖЭЕ

Мінула ўжо амаль 20 год з таго часу, як гітлераўцы знішчылі вёску Райск у Бельскім павеце. Яны тады крывава распраўіліся з жыхарамі, нават вуліцу зааралі, каб не было знаць, дзе стаяла вёска.

Зараз Райск ізноў выглядае прыгожа. У вёсцы шырокая вуліца, прыгожыя дамы. У Райску ўжо мала дзе сустрэнеш саламяную страху нават у гаспадарчых будынках, не гаворачы ўжо аб жыллёвых. А вёска і далей усё разбудоўваецца. Асабліва шпарка будуюцца жыхары Райска ў апошнія гады. Толькі ў мінулым годзе ў Райску пабудавана 18 новых жыллёвых будынкаў. Большасць з іх мураваныя, з шырокімі, «венецкімі» вокнамі. А грамадзянін Ляшчынскі будуе сабе новы мураваны дом з паверхам. Гэта, калі не лічыць мясцовай школы, будзе першы павярховы дом у вёсцы.

І вонкавы выгляд вёскі прыгажэе. У мінулым годзе ў Райску пасаджана звыш 2 000 дрэвак. Таполі, акацыі і ясень будуць садзіць і сёлета. Пройдзе яшчэ некалькі год, і Райск будзе патанаць у зяляніне дрэў. Прыгожа будзе ў Райску.

(вб).

* *

*

Аб'яўлены ГП БГКТ у мінулым годзе конкурс на творчасць для дзяцей карыстаўся поспехам. Прыслана на конкурс 66 вершаў, паэму і тры апавяданні. Цяпер слова за журы конкурсу, якое (глядзі здымак) уважліва знаёміцца з прысланымі рэчамі. На здымку злева направа: Вінцук Склубоўскі, Алесь Барскі і Георгі Валкавыцкі. Аб выніках конкурсу паведамім нашых чытачоў у літаратурнай старонцы.

*

* *

ЗША не рэзыгнуюць з Лаоса

Яшчэ некалькі тыдняў таму назад вырашэнне лаоскага пытання здавалася вельмі блізкім. На жэнеўскай канферэнцыі 14 дзяржаў Усходу і Захаду ўзгоднілі асновы нейтральнасці Лаоса. Згодна з падпісаным на канферэнцыі дакументам, усе дзяржавы мелі ўшанаваць незалежнасць Лаоса, якога ўрад будзе праводзіць палітыку поўнай нейтральнасці.

Злучаныя Штаты на працягу даўжэйшага часу супраціўляліся такому вырашэнню пытання. ЗША не хацелі траціць сваіх палітычных і вайсковых уплываў у краіне, якая мяжуе з аднаго боку з Кітаем і Народным В'етнамам, а з другога боку з праамерыканскім Сіямам і Паўднёвым В'етнамам і таму займае вельмі важную пазіцыю ў Індакітаі. Амерыканцы згадзіліся на нейтральнасць Лаоса толькі тады, калі пераканаліся, што ў захопніцкіх планах не падтрымоўваюць іх нават найбольш адданыя саюзнікі: Вялікабрытанія і Францыя.

У час жэнеўскай канферэнцыі таксама і з В'етнама прыходзілі добрыя весці. У выніку добразычлівых адносін легальнага прэм'ера Лаоса і кіраўніка нейтральных груповак Сувана Фумы, а таксама старшыні партыі левага напрамку Нео Лао Гаксат - Сувана Вонга, дасягнута ўступнае пагадненне з групай правага кірунку Бун-Ума па пытанню аб заснаванні ўрада нацыянальнага адзінства. У склад новага ўрада мелі ўвайсці ўсе тры групоўкі. На агульны лік 16 міністэрстваў — 8 з іх мелі атрымаць нейтральны кірунак прэм'ера Сувана Фумы, 4 міністэрствы прызначаліся для левай групоўкі, а 4 для правай.

Калі ўжо зусім блізкай была справа пагаднення, а надзеі на трывалы мір у Лаосе стопрацэнтавыя, на сцэне з'явіўся генерал Носаван — вось гэты самы, які два гады таму назад разбіў адзінства краіны, арганізуючы мяцеж за амерыканскія долары. У горадзе Самавакэт, які з'яўляецца сядзібай контррэвалюцыі, генерал выступіў з прамовай. Яе нават заходнія журналісты назвалі «ваяўнічай». Носаван сказаў ад імя хеўры Бун-Ума (якой зрэшты сам кіруе), што згодзіцца да пакліканне кааліцыйнага ўрада, аднак толькі пры ўмове захавання для сябе двух найбольш важных міністэрстваў, менавіта, абароны і ўнутраных спраў. Выступленне Носавана абазначала ў практыцы парванне дагэтуляшніх пагадненняў, згодна з якімі гэтыя міністэрствы мелі падлягаць нейтральнай групоўцы.

Носаван хоць і належыць да палітыкаў крайне рэакцыйных, не з'яўляецца аднак так хітрым, каб мог сам знайсці аргументы, перакрэсліваючы плён некалькімесячных размоў. Нічога тады дзіўнага, што ў свеце пачалі застанаўляцца, хто ж урэшце скрываецца за плячыма Носавана?

Адказ прыйшоў незвычайна хутка. 12 студзеня ў амерыканскім пасольстве ў В'енцяне з'явіўся сам генерал з чэкам, выдадзеным у Вашынгтоне на 4 мільёны долараў. Пасол выплаціў яму цэлую суму, складаючую студзеньскую рату фінансавай дапамогі ЗША для рэакцыйнай хеўры Бун-Ума.

Справа аднак у тым, што згодна з жэнеўскім пагадненнем Злучаныя Штаты павінны былі спыніць сваю «дапамогу» і сапраўды часова спынілі выплату чарговай раты. Аказалася аднак, што амерыканскія заяўленні не ідуць у пары з дзеяннямі. ЗША і надалей не хочуць пагадзіцца з думкай аб сапраўднай нейтральнасці Лаоса і так як раней, пры дапамозе долараў, выкарыстоўваюць хеўру Носавана — Бун-Ума да байкатавання пагадненняў, якія могуць палажыць мяжу напружання ў Індакітаі.

У выніку закуліснай доларавай палітыкі ЗША справа Лаоса і надалей з'яўляецца адкрытай. Два намеснікі старшыні жэнеўскай канферэнцыі — прадстаўнікі Савецкага Саюза і Вялікабрытаніі паклікалі ў Жэневу кіраўнікоў трох лаоскіх груповак, каб шукаць канчатковай ліквідацыі крызісу.

Ці гэтыя размовы з'яўляюцца апошнім актам лаоскай трагедыі, цяжка сказаць. Адно пэўнае, што Лаос можа стацца нейтральнай мірнай дзяржавай толькі тады, калі Вашынгтон зрэзыгнуе са сваіх мілітарных і палітычных дамаганняў да гэтай беднай краіны.

Ул. Лазінскі

НАВАГОДНІЯ ВІНШАВАННІ

(Працяг са стар. 1)

Прашу Вас прыняць маё навагодняе віншаванне і сардэчныя пажаданні шчасця і дабрабыту ў асабістым жыцці і поспехаў у грамадскай дзейнасці.

Карыстаючыся нагодай, шлю віншаванне і найлепшыя пажаданні супрацоўнікам «Нівы», БГКТ і ўсяму беларускаму грамадству Беласточчыны.

Мінск. Алесь Траяноўскі.

✼

З нагоды надыходзячага свята Новага Года дасылаю Галоўнаму Праўленню БГКТ, калектыву рэдакцыі «Нівы», усім яе чытачам і сімпатыкам свае шчырыя віншаванні ды пажаданні поспехаў у асабістым жыцці і плённай працы ў 1962 годзе.

Чытач «Нівы» А. Новікаў, горад Казань.

✼

«Ніву» атрымліваю ўжо 3-ці год, я да яе прызвычаіўся як да самай роднай і блізкай газеты.

Прыміце самыя найлепшыя пажаданні ў сувязі з надыходзячым 1962 годам.

Львоў. Іосіф Застаўны

✼

Шчырае віншаванне з Новым годам для Вас і супрацоўнікаў Нівы!

— Дужа здароўя і поспехаў жадае

Міласлаў Зіма. Прага

✼

З выпадку Новага 1962 года складаем самыя сардэчныя пажаданні як найлепшых вынікаў у працы і шчасця ў асабістым жыцці.

Грамадска - культурнае таварыства яўрэяў у Польшчы. Аддзел у Беластоку.

✼

З Новым Годам сардэчна віншуюць і жадаюць добрых поспехаў у працы і шчасця ў асабістым жыцці Дырэкцыя, настаўнікі і моладзь Беларускага Ліцэя ў Бельску Падляшскім.

✼

Я, Ваш карэспандэнт, хацеў бы пажадаць Вам як і працаўнікам ГП БГКТ у новым 1962 годзе яшчэ лепшых поспехаў у працы і асабістым жыцці.

Мае планы ў новым годзе — вучыцца і яшчэ мацней утрымліваць кантакт з «Нівай». «Ніва» мне дапамагае ў навуцы. Дзень прыходу «Нівы» з'яўляецца для мяне днём свята.

Міхалова. Пеця Іванюк.

ВЕСТКІ з БССР

Рэспубліканская нарада работнікаў сельскай гаспадаркі

11—12 студзеня ў Мінску праходзіла рэспубліканская нарада работнікаў сельскай гаспадаркі. Прасторную залу Тэатра оперы і балету запоўнілі перадавыя земляробы, жывёлаводы, сельскія механізатары, старшыні калгасаў і дырэктары саўгасаў, спецыялісты і вучоныя, партыйныя, савецкія і камсамольскія работнікі. На нарадзе прысутнічаюць Першы сакратар ЦК КПСС, старшыня Савета Міністраў СССР — таварыш Мікіта Сяргеевіч Хрушчоў, а таксама госці з брацкіх рэспублік — Украіны, Літвы, Латвіі і Эстоніі.

З дакладам «Задачы работнікаў сельскай гаспадаркі Беларусі па выкананню рашэнняў XXII з'езда КПСС аб далейшым развіцці сельскай гаспадаркі» выступіў першы сакратар ЦК КПБ К. Т. Мазураў.

Пасля даклада разгарнуліся ажыўленыя спрэчкі. Выступаўшыя дзяліліся вопытам, гаварылі аб шляхах ліквідацыі наяўных недахопаў, выяўлялі рэзервы хуткага развіцця ўсіх галін сельскагаспадарчай вытворчасці.

З вялікай прамовай на нарадзе выступіў сустрэты бурнай авацыяй М. С. Хрушчоў. Яркае выступленне М. С. Хрушчова было выслухана ўдзельнікамі нарады з велізарнай увагай і неаднаразова перапынялася апладысментамі.

У сваім заключным слове К. Т. Мазураў падзякаваў М. С. Хрушчову за тыя клопаты, якія ён праяўляе аб беларускім народзе, за ўдзел у нарадзе, прынцыповую, справядлівую крытыку недахопаў, за парады. Ад імя ўдзельнікаў нарады і ўсяго беларускага народа ён запэўніў ЦК КПСС, што калгасы і саўгасы рэспублікі, усе працаўнікі вёскі з гонарам выканаюць задачы, пастаўленыя XXII з'ездам партыі.

Удзельнікі нарады аднадушна прынялі зварот да ўсіх працаўнікоў сельскай гаспадаркі рэспублікі. З вялікім уздымам прымаецца пісьмо Цэнтральнаму Камітэту КПСС.

(Белта)

10 ЛЕПШЫХ СПАРТСМЕНАЎ БССР

Федэрацыя спартыўнай прапаганды і прэсы БССР правяла традыцыйнае навагодняе апытанне сярод спартыўных журналістаў і спецыялістаў фізічнай культуры з мэтай выяўлення лепшых спартсменаў рэспублікі за 1961 год.

У выніку апытання ў дзесятку лепшых спартсменаў рэспублікі ўвайшлі:

1. Марыя Іткіна (лёгкая атлетыка) — двойчы чэмпіёнка СССР;
2. Алег Караваеў (барацьба класічная) — чэмпіён свету;
3. Аляксандр Мядзведзь (барацьба вольная) — чэмпіён СССР, трэці прызёр першынства свету;
4. Аляксей Засухін (бокс) — чэмпіён СССР і другі прызёр чэмпіянату Еўропы;
5. Леанід Гейштар і Сяргей Макаранка (веславанне на каноэ - двойцы) — чэмпіёны СССР і Еўропы;
6. Алена Валчэцкая (гімнастыка) — чэмпіёнка СССР;

7—8. Дзіяна Ясюкевіч і Арнольд Чарнушэвіч (фехтаванне) — чэмпіёны свету ў камандных спаборніцтвах, фіналісты Кубка СССР;

9. Георгій Расацкі (веласпорт) — чэмпіён СССР;
10. Вера Зубава (парашутны спорт) — абсалютная чэмпіёнка СССР, чэмпіёнка свету.

Удзельнікі 17 Алімпійскіх гульняў, уладальнікі залатых і сярэбраных медаляў ў госцях у Мінскіх піянераў. (Справа налева — Алег Караваеў, Мікалай Мілігула і Таццяна Пятрэнка).

★

Спортам на вёсцы займаецца ў БССР фізкультурная арганізацыя «Ураджай». Яна ў 1961 годзе вырасла на 17 тысяч чалавек. Веласіпедысты «Ураджаю» заваявалі першынство СССР, цяжкаатлеты ўстанавілі 7 рэкордаў Беларусі і занялі трэцяе месца на першынстве СССР сярод сельскіх калектываў.

У 1962 годзе адбудзецца ў СССР трэцяя Усесаюзная спартакіяда сельскай моладзі. Усесаюзнай спартакіядзе будуць папярэднічаць другія Усебеларускія сельскія спартыўныя гульні, у якіх прыме ўдзел каля 600 тысяч фізкультурнікаў.

— Не перашкаджайце. Бачыце, што мы гутарым, — працадзіў скрозь зубы Налепка.

Гардыст, які ўвайшоў з жандарам у купэ вагона, адступіў перад яго халодным позіркам і, нібы апраўдваючыся, сказаў:

— Мы правяраем дакументы не ў вас, а толькі ў цывільных.

— Я франтавы афіцэр, разумееце? — абарваў яго Налепка. — Ідзіце прэч адсюль.

На станцыі Попрад Налепка сышоў. Не паспеў ён адшукаць вачыма знаёмых, як дарогу яму заступілі два эсэсаўцы ў чорнай уніформе. Меншы з іх паднёс амаль пад самы нос Налепкі бляшаную скарбонку: – Winterhilfswerk, Winterhilfswerk, —звярнуўся ён да Налепкі.

— Не разумею па-нямецку, — кінуў Налепка, ледзь стрымліваючы сваё абурэнне, а калі зразумеў, што немец збірае на гітлераўскую армію, злосна сказаў:

— У Славаччыне трэба гаварыць па-славацку!

Эсэсавец вылупіў на яго вочы, пасля ганарліва ўскінуў галаву і закрычаў па-славацку:

— На зімовую дапамогу дайце! Вы ж афіцэр!

Налепку ледзь не схапіў удар. Ён падцягнуў рамень на сваёй тужурцы і голасна сказаў:

— Ідзі на фронт здыхаць, а не абірай славакаў.

Эсэсаўцы гатовы былі з'есці яго вачыма.

Меншы павольна сціснуў кулак і паднёс яго да самага твару Налепкі. Налепка застыў на месцы. Ён бачыў кулак, вялікі пярсцёнак з чэрапам і скрыжаванымі касцьмі, чорную уніформу, зняважлівую ўсмешку. Налепка з усяе сілы схапіў эсэсаўца за горла, падставіў яму нагу і адкінуў ад сябе. Эсэсавец ледзь жывы ўпаў пад ногі свайго таварыша.

Налепка ўбег у буфет, дзе каля прылаўка сабраліся лесарубы. Адзін з іх увайшоў за Налепкам і, паказаўшы на яго рукой, сказаў голасна:

— Хавайце яго. Немца вобзем кінуў.

На пероне сабралася каля дзесятка эсэсаўцаў, якія ўсхвалявана гаварылі аб нечым і бездапаможна разводзілі рукамі. Каля іх круціўся худы хлапец у старым абшарпаным плашчы... Як толькі эсэсаўцы падаліся ў буфет, ён апярэдзіў іх і падбег да Налепкі.

— Я тут з грузавіком. Арыштаваць вас хочуць. Хадзіце, я вас адвязу.

Лесарубы абступілі Налепку і прайшлі разам з ім да грузавіка. Падкінуўшы яго два разы ўгору, яны паціснулі яму руку, а калі аўтамашына завярнула за рог, з рогатам пабеглі да цягніка.

— Я бачыў, як вы пачаставалі таго эсэсаўца, — сказаў шафёр. — Куды вас адвезці?

— Спыніцеся ля «Асторыі».

Калі Налепка ўвайшоў у кафэ, усе прысутныя звярнулі на яго ўвагу. Ён шукаў вачыма незаняты столік, аж раптам пачуў знаёмы голас:

— Хадзі да нас, Яне!

Налепка павярнуўся і ўбачыў свайго старога сябра, настаўніка Кокаўца.

Налепка скінуў сваю тужурку, павесіў яе на вешалку і злосна пакасіўся на гардыста з дзяўчынай, якія сядзелі ў кутку.

— Ці надоўга прыехаў, Яне?

— Толькі на пару дзён, — горка ўсміхнуўся Налепка і дастаў з кішэні сваю люльку. Не запальваючы, паклаў яе на стол, заказаў бутэльку віна і сказаў паціху:

— Я эсэсаўца кінуў вобзем. Цяпер яны шукаюць мяне.

Калі афіцыянт пачаў наліваць у чаркі віно, Налепка нахіліўся да свайго таварыша:

— Не магу больш цярпець... — За нашу перамогу!

УСПАМІНЫ ДЗЕЯЧА ППР

Для нас не было бязвыхаднага становішча

Пасля вызвалення тэрыторыі Бельскага павета, нашым першым заданнем было ўтварэнне народнай улады. У гэты перыяд мяне накіравалі да працы на тэрыторыю былой гміны ў Кляшчэлях, дзе я пачаў працаваць кіраўніком прапаганды ў Гміннай радзе нарадовай. У верасні 1944 года навязаў я сувязь з Павятовым камітэтам ППР у Бельску Падляшскім. Тады першым сакратаром камітэта быў тав. Васілюк, а яго намеснікам тав. Парфенюк. У хуткім часе сарганізавалі два новыя Гмінныя камітэты: у Цеханоўцу і ў Нарве. У кастрычніку 1944 года адбыўся сход Гміннага камітэта ў Кляшчэлях, у якім прыняло ўдзел 32 таварышы, пераважна старых дзеячоў КПЗБ. На гэтым сходзе мяне выбралі сакратаром Гміннага камітэта Польскай Рабочай партыі.

Галоўным заданнем было ўмацаванне народнай улады і правядзенне зямельнай рэформы. Я асабіста прымаў удзел у парцэляцыі памешчыцкага маёнтку ў Грыгараўцах. У сувязі з тым, што былі вялікія цяжкасці, трэба было многа аддаць сілы і самаахвярнасці, каб рэформа была праведзена хутка і добра, і каб зямля была аддана тым, хто яе дагэтуль не меў. Многа дапамог нам у гэтым Ваяводскі камітэт ППР, сакратаром якога была тав. Эдварда Арлоўская. У вельмі хуткім часе ў наш павет прыехала дзве брыгады рабочых з Гайнаўкі і Беластока. Яны заняліся сарганізаваннем парцэляцыйных камітэтаў, а тыя ў сваю чаргу заняліся падзелам зямлі. Беззямельныя і малазямельныя сяляне з акалічных вёсак атрымалі паведамленні аб падзеле маёнтку. Былі зроблены спіскі. Бралася тут пад увагу сямейнае і матэрыяльнае становішча — гэта вырашала, колькі каму даць зямлі. У асноўным зямлю давалася ў граніцах ад 1—5 га. Затракі атрымалі па 5 га.

Як адбываўся практычна падзел зямлі? Бралі звычайную вымераную жэрдку або шнурок і ішлі на поле з групаю людзей, мералі плошчу і адразу прызначалі каму трэба. Такая арганізацыя парцэляцыі ішла хутка і спраўна.

Аднак памешчыкі не так хутка згаджаліся аддаць свае маёнткі. Узброеныя банды неаднойчы забівалі нашых таварышаў, шмат маіх знаёмых, якія замацоўвалі народную ўладу, аддало сваё жыццё. Памятаю сёння тав. Грабажа сакратара Гміннага камітэта ППР у Цеханоўцу, якога ў 1945 годзе па-варварску забіла банда.

Ідэалагічнае і арганізацыйнае развіццё ППР ішло вельмі хутка, утвараліся новыя арганізацыі ў Клюковічах, Орлі, Гайнаўцы, Белавежы, Нараўцы, Нарве і іншых мясцовасцях былога Бельскага павета. У маі 1945 года мяне выбралі ў склад экзекутывы Павятовага камітэта ППР у Бельску Падляшскім. З таго часу мая дзейнасць ахапіла цэлы павет. Цяжка было працаваць, неаднойчы трэба было брацца за зброю.

Хаця мы мелі шырока разбудаваную сетку партыйных арганізацый на тэрыторыі Бельскага павета, аднак у самым Бельску Падляшскім нам не хапала дастатковай колькасці актывістаў. Але для пэпээраўцаў не было бязвыхаднага становішча, таму што ў нашых радах было шмат старых загартаваных камуністаў. 1945 — 47 гады былі для партыі цяжкімі і грознымі. Большасць таварышаў не ведала, што такое страх, што з ім будзе заўтра. Яны толькі патрабавалі больш зброі і ехалі змагацца з бандамі. Было і так, што мы на некалькі месяцаў трацілі частку тэрыторыі павета. А потым у барацьбе з бандамі вярталі назад.

Памятаю перыяд рэферэндум, першыя выбары ў сейм. У тым часе мы былі на столькі ўжо сільнымі, што змаглі забяспечыць усе выбарчыя пункты актывістамі і ормоўцамі ва ўсім павеце, змаглі самастойна абараніць перад бандай выбарчы пункт у Мельніку.

Трэба дадаць, што супольна са старымі камуністамі змагалася і моладзь, якая гуртавалася ў радах ЗВМ і ОРМО. Шмат маладых дзяўчат і хлопцаў аддало сваё жыццё ў гэты перыяд за ўмацаванне народнай улады.

Гонар і слава загінуўшым таварышам.

Я. БАЗЫЛЮК

Сёння тав. Базылюк з'яўляецца пенсіянерам, але яго гады не перашкаджаюць яму ў далейшай грамадскай працы. Тав. Базылюк выконвае абавязкі Старшыні Павятовага праўлення ТПП-Р і шмат часу аддае працы, звязанай з гэтай арганізацыяй.

МАЛАНКАВАЯ АНКЕТА

ГОЛАС МАЕ „ЛЯВОНІХА"

ЧЭСЛАВА СЕЛІВОНЧУК — салістка эстрады. Нарадзілася ў Беластоку. (19 год, незамужняя). Танцаваць пачала з маленства. Калі хадзіла ў дзіцячы сад, ужо там была найлепшай танцоркай. А пасля закончыла гандлёвую школу. Тады першы раз сустрэлася з беларускім калектывам песні і танца, які існуе пры ГП БГКТ. Калектыў яе захапіў, і Чэся пачала ўдзельнічаць у танцавальнай групе калектыву. У эстрадзе працуе ад верасня мінулага года.

— Мае прыключэнні за час працы ў эстрадзе? Ёсць адно такое, аб якім саромлюся гаварыць. Але паколькі яно засталося ў маёй памяці назаўсёды, дык скажу. Аднаго разу, калі танцавала «Крыжачок», у час танца зляцела мне спадніца. Мой партнёр — Янка Крупа не разгубіўся і сцягнуў мяне са сцэны, а потым папрасіў прабачэння ў публікі. Зразумела, што для людзей з гэтага прыключэння было шмат смеху, а мне хоць плач. Цяпер ужо перад кожным выступленнем спраўджаю, ці спадніца добра зашпілена.

— Намеры на будучыню? Рыхтуюся паступіць у балетную школу. У верасні буду здаваць экзамен. Ці ўдасца?

Ад шчырага сэрца **жадаем, каб удалося.**

ФАЛЬКЛОР БЕЛАСТОЧЧЫНЫ

МУЖЫК НА РЫНКУ

Одного разу одын бідны господар пушоў на рынок. А колісь на рынку заўшэ стоялі перэносные карчмы і ось той бідны мужык прыстановыўся коло однэі з іх ліпшой, котора стояла коло дорогі, бачыт — кіпят у ёй чыгуны, поўны разной гожэй стравы. І такій з іх пах нысэ, шчо трудно вытрыматы, коб з боку мынуты. До смерты захотылосё мужыку зайты ў карчму, як богаты заходят і наістыся разной снэді, якіх вун у дома ў сылі і чэрэз рыдкі плут ны бачыў. Алі ж дэ там, колі ў кішэні і грошыка ныма. А ў такуй корчмы людэ платят ны грошыкамы, а сірыбром. Ныць не зробыш. Выняў мужык з торбы сухую скурку после хліба і давай еі дыржаты над густым паром, які выносыўся з чыгунуў. Дыржаў, пока скурка ны розмокла і ўся ны прошла прыятным запахом. І ось мужык выбраўся іты далей, но ны прышлося ёму пуйты. Господар карчмы ўсё тое бачыў, але моўчаў до поры до часу. А як мужык, ступыў кілька шагуў, закрычаў ёму ў догонку: — Гэй свынё! Ты куда? Наіўся і ўтёкі? Платы грошы!

— Якіе тобі грошы? — кажэ мужык. — Шчо я твэі стравы наіўся, чы што? Толькі скурку розмочыў над парой.

— А то ўсёроўно. Бэз огня ныма пары, а бэз дроў ны розвыдэш огня, а дровы я за грошы купыў.

Началась сварка. Назбыралось купа народу.

— Ну, а шчо ты зо мною зробыш, колі грошы ў мынэ ныма? — кажэ бідняк господаровы.

— Раз так, я тыбэ дэсять раз палкою удыру.

— Добра, быры свою палку. Удырыш дэсеть раз і мы росшчыталісь, — кажэ мужык, а сам одышоў і стаў посырэдыны дорогі бліжэ люды.

Узяў господар палку, ідэ до мужыка, а той як закрычыт да люды:

— Слухайтэ, людэ! Я до его стравы ны дотыкаўся. Тулькі свою скурку сухую над парою потрымаў. А вун мынэ быньдюгае і грошы трэбуе. Так хай вун тожэ мынэ самого ны зачыпае, а ўдырыт дэсять раз по моюй тыні.

Россмыяліся людэ. Сталі хітрого мужыка хваліты, а господара карчмы высмыялі пырод ўсым народом.

У вёсцы Дубічы, Гайнаўскага павета запісаў
МІКОЛА ПАНФІЛЮК

Сябра Кокаўца, малады настаўнік, звярнуўся раптам да Налепкі:

— Як вы думаеце, пане капітан, рускія сапраўды пераможуць?

Налепка аж падскочыў. Ён стукнуў кулаком па стале, аж чаркі падскочылі, і горача ўсклікнуў:

— Хай мы тут зараз аслепнем, калі рускія не пераможуць!

Ён паглядзеў на столік, за якім сядзеў гардыст з дзяўчынай, і голасна дадаў:

— Фашысты нам будуць яшчэ боты чысціць.

Пачуліся апладысменты, якія, нібы тое віно, разліліся па кафэ.

Налепка падышоў да гардыста, крыкнуў:

— Прэч адсюль!

Калі гардыст, перакінуўшы праз плячо паліто, знік за дзвярыма, Налепка шчоўкнуў пальцамі і звярнуўся да дырыжора:

— А цяпер — рускую!

На другі дзень Налепку арыштавалі. Сядзеў у арышце дзесяць гадзін, пакуль з міністэрства паведамілі, каб праз тры дні быў на фронце, або — вайсковы трыбунал.

*

— Вярнуся, мама, жывы. Вярнуся. — Ён яшчэ раз абняў маці і паўтарыў: — Абавязкова вярнуся.

Моцна сціскаючы яе цвёрдую мазолістую руку, Налепка прашаптаў:

84

— Сцеражыце той чамадан, мама!

Ён ускочыў на вазок, і калі кабылка рушыла з месца, павярнуўся і памахаў рукой:

— Да пабачэння!

Маці стаяла сярод дарогі, за ёй бацька, браты, суседзі. Яна ўзняла руку і, дрыжучы ўсім сваім целам, замахала ўслед сыну. Пасля рука яе абвісла, панікла галава пад грубай хусткай. Раняючы слёзы, яна прашаптала:

— З Богам, любы мой Янка.

Але сын яе ўжо не чуў. Маленькая, згорбленая, сумная, яна пазірала ўслед. Трывога сціскала яе сэрца. Дарма, што ўчора ён запэўняў яе, што нарадзіўся пад шчаслівай зоркай. Жартаваў, што куля яго не бярэ. Нямецкая, казаў, яго не знойдзе, а з партызанскай ён даўно пасябраваў... Маці плакала, прыгаворваючы, што хлопцы на вайне, нібы туман на вадзе.

Налепкаў позірк блукаў па полі, напоеным расталым снегам, па мокрым чарназёме, чорным, нібы бездань на рацэ. Налепка азірнуўся. За доўгім радам мураваных дамоў чырванеў чарапічны дах Налепкавага дамка. Перад ім стаялі людзі. Маці стаяла побач з братам Ежы, прынікшы галавой да яго пляча.

— Нібы туман на вадзе, — прашаптаў Налепка, і перад яго вачыма замільгалі беларускія хаткі.

85

Убачыўшы паштовую скрынку, ён успомніў пра пісьмы, якія атрымаў учора. Першае пісьмо было ад яго былых вучняў са Ступавы. Яны даведаліся, што ён прыехаў дамоў, і напісалі яму.

Другое пісьмо было ад Ганы. Яна піша, што ўвесь час думае пра яго і хоча наведаць. Налепка напісаў ёй усяго некалькі радкоў.

«Зразумей, маё жыццё вісіць на валаску. Апрача гэтага, у нас зусім розныя характары. Ты гэта ведаеш вельмі добра. Я не хачу быць несумленным у адносінах да цябе: маё сэрца ўжо не належыць табе».

Хай будзе ўсё ясна. Лепш горкая праўда, чым салодкая мана.

Калі Налепка сышоў на станцыі, да яго падбег Кокавец і пазнаёміў з хударлявым саракагадовым чалавекам.

Незнаёмец моцна паціснуў яго руку і ціха сказаў:

— Шкада, што не сустрэўся з вамі раней. Мы ўжо даўно хацелі ўбачыцца з вамі.

Кокавец падышоў бліжэй да Налепкі.

— Гэта таварыш Рогач, — сказаў ён і азірнуўся. — З камітэта партыі.

— У нас ёсць звесткі з міністэрства народнай абароны. — пачаў паціху Рогач. — Не хвалюйцеся наконт Попраду. Афіцэры робяць усё, каб пра гэ-

(Працяг на стар. 7)

86

У БЕЛАВЕЖЫ МНОГА СНЕГУ...

Белавежа... Ахутана зімовым спакоем і снежнай беллю. Такая прыгожая і слаўная! Ї ўсебаковая яе слава расце. Бо вось Белавежская грамада першая ў Гайнаўскім павеце датэрмінова (ужо ў лістападзе) выканала абавязковыя пастаўкі за 1961 год. Грунтовы падатак выкананы ў 148% (на план 187 000 злотых выканана 275 800 зл.). Перадавіком тут была вуліца Стачок у Белавежы. Грамадскі фонд на план 75 000 зл. выканана 115 567 зл. — 140,8%. Першымі былі ў гэтым пушчанская вёска Буды, Падаляны і Застава.

Вельмі цешыць справа фонду будовы школ 1000-годдзя. Гэты фонд менавіта ў Белавежскай грамадзе быў ужо на пачатку снежня выкананы ў 101,8% (план 20 800 зл — выкананне 21 164 зл.). Агульны ваяводскі працэнтавы паказчык за 11 месяцаў раўняецца 77,2%.

— Якім спосабам асягнулі так добрыя вынікі ў гэтым? — пытаю.

— Праз школы, рабілі выкрэсы, вывешвалі ў памяшканні ГРН прозвішчы людзей, якія залягалі. У Будах, напрыклад, справа скочыла ўперад, калі ў ліпені быў зменены солтыс. Новы солтыс Буд называецца Юзэф Баяр і яго ў значнай меры заслуга, што Буды датэрмінова выканалі ўсе належнасці і асабліва дабравольныя складчыны на Фонд школ 1000-годдзя ў 100%.

— А мо' вас яшчэ цікавіць пытанне грамадскіх чынаў у нашай грамадзе? — пытае мяне старшыня ГРН Белавежа **Мікалай Седун**. Ї не чакаючы, інфармуе: — на 960.000 выпрацавалі іх у мінулым годзе (дакладна 960 100 зл). Пры дарожных чынах выпрацавана найбольш — 925 800 зл. На асаблівую пахвалу тут заслугоўваюць Застава з яе працавітым і ініцыятыўным солтысам **Уладзімірам Гваем** і Падаляны — з **Міхалам Хілецкім**. Хочацца назваць некаторыя працы выкананыя часткова або цалкам грамадскім чынам: будова крамы ў Тэраміскох, пасаджэнне 150 дрэвак пры дарогах (нават Пушча не скардзіцца на збытак дрэў), выкананне супрацьпажарнага басейна, будова лазні на Заставе паверхнасцю 11x9 м. з 10 душамі і 4 ваннамі.

Даведваюся яшчэ, штс будова гэтай лазні была пачата ўжо даўно, але добра закончыць яе памог год 1961. Гэта яшчэ адзін плюс у гонар 1961 года і... новага праўлення ГРН у Белавежы, новага старшыні ГРН. Бо ўсё, што я вышэй напісала — добрыя перадавыя вынікі ў працы — сведчыць аб добрай арганізацыі працы ГРН у Белавежы, аб добрым яе кіраўніцтве.

Мікалай Седун

✲

Марозная раніца... За акном Пушча, пакрытая тоўстым белым дыванам. На вокнах матаровага поезда дзіўныя казачныя ўзоры Дзеда Мароза.

Тав. Мікалай Седун едзе ў Гайнаўку на нейкую нараду, не дапытваюся якую. Пытаю аб іншым:

— Якія вы маеце абавязкі акрамя працы ў ГРН?

— Член Павятовага камітэта ПАРП, член Грамадскага камітэта, член Прэзідыум ВЗГС, старшыня рады надзорчай ПЗГС.

— Не зайздрошчу... А дзеці ў вас...

— Ёсць. Учора вярнуўся ў 11 гадзін, сын чакаў яшчэ мяне, бо задачка па фізіцы яму не выходзіла.

— Значыць яшчэ адна пасада...?

Усмешка.

— Мне хочацца яшчэ запытаць, які ваш любімы занятак у вольныя хвіліны, так сказаць вашае гоббы?

— Хачу выявіць, як паўстала Белавежа. Цікава аб гэтым расказваюць старыя людзі. Я гаварыў з адным 75-гадовым дзядулем. Ён помніць, як у Белавежы было...

Гэта толькі мае тры кропкі. Тав. Седун сказаў мне, **што** было паводле слоў 75-гадовага дзядулі. Але я пачакаю, пакуль тав. Седун у свае вольныя хвіліны збярэ багацейшы матэрыял аб узнікненні Белавежы. Тады мы іх запішам, і чытач даведаецца, што было ў Белавежы 60 год таму.

✲

Тав. Мікалай Седун — сын Белавежскай пушчы. У ёй нарадзіўся, гадаваўся, працаваў і далей працуе. Ї добра працуе. А для нас гэта яшчэ адзін доказ абвяргаючы папулярную прымаўку: «ніхто ў сваім народзе не прарок» і пацвярджаючы новы варыянт іншай: «чужое знайце і сваё хваліце».

ВЕРА ЛЕЎЧУК

ПАРТЫЙНАЯ ВУЧОБА СТАЕЦЦА ЎСЁ БОЛЬШ ПАПУЛЯРНАЙ

Яшчэ тры гады таму назад на Сакольшчыне было ўсяго толькі 40 курсаў партыйнай вучобы, якія закончыла 500 удзельнікаў, членаў партыі і беспартыйных актывістаў. Сёлета на Сакольшчыне дзейнічае 54 курсы партыйнай вучобы, на якіх вучыцца звыш 1500 слухачоў. Сярод іх звыш 300 беспартыйных актывістаў. Як выказвае практыка, большасць беспартыйных удзельнікаў партыйнай вучобы стаецца актыўнымі кандыдатамі ў члены партыі.

Адным з найбольш актыўнейшых курсаў партыйнай вучобы на Сакольшчыне — гэта курс у Крынках. Выкладчыкам партвучобы з'яўляецца тут Эдуард Надзея. Лекцыі, якія ён чытае, вельмі цікавыя і жывыя. Рыхтуючыся да даклада таварыш Надзея апрацоўвае падрабязна канспект на даную тэму, а потым, у час даклада, яшчэ больш яго развівае, папаўняючы графічнымі выкрэсамі і дадзенымі. Пасля даклада таварыша Надзеі, як звычай, нявязваецца вельмі ажыўленая дыскусія сярод удзельнікаў партвучобы. Такія формы адукацыі садзейнічаюць палітычнаму развіццю ўдзельнікаў, іх сведамасці і маралі.

* ✲ *

Штораз большую папулярнасць здабывае партыйная вучоба і на Гайнаўшчыне. Сёлета дзейнічае тут 61 курсаў партыйнай вучобы, на якіх звыш 1400 слухачоў. У самай Гайнаўцы арганізавана 21 такіх курсаў.

Адным з найбольш актыўных курсаў партыйнай вучобы ў Гайнаўцы — гэта курс пры беларускім агульнаадукацыйным ліцэі. Выкладчыкам гэтага курса з'яўляецца настаўнік па гісторыі — Язэп Куляс. Даклады яго выклікаюць заўсёды жывую дыскусію. А курс карыстаецца папулярнасцю нават сярод беспартыйных.

Адным з лепшых курсаў на Гайнаўшчыне — курс у Тынявічах Вялікіх, дзе выкладчыкам з'яўляецца настаўнік мясцовай школы — Васіль Пучко. Настаўнікі наогул у Гайнаўскім павеце вельмі актыўна ўдзельнічаюць у партыйнай вучобе. Большасць выкладчыкаў партыйнай адукацыі Гайнаўшчыны — гэта настаўнікі.

(вб)

Агніска студэнтаў ГАЙНАЎШЧЫНЫ

27 снежня ў Гайнаўцы ў «Гурніку» адбылася сустрэча ўлад павета са студэнтамі Гайнаўшчыны, якія вучацца ў вышэйшых навучальных установах у розных гарадах Польшчы. Прысутнічала каля 100 асоб на 154 студэнты зарэгістраваных да 1961 года. У 1961 г. на вышэйшыя ўстановы паступіла каля 40 асоб, і сараз разам вучыцца прыблізна 200 асоб. Прадстаўнік ППРН запазнаў прысутных студэнтаў з развіццём Гайнаўкі і павета ў плане 5-летнім, аб пабудове новых прадпрыемстваў: як аб фабрыцы мэблі, аб фанернай фабрыцы, прадпрыемстве пераапрацоўкі гароднiны і фруктаў, аграмамоўках у павеце, аб развіцці пунктаў аховы здароўя і турыстыкі, а асабліва ў Белавежскую пушчу. Штогод 60 000 турыстаў з Польшчы і з-за граніцы наведваюць Гайнаўскі павет.

Промысел Гайнаўскага павета дае 170 мільёнаў даходу штогод. Гайнаўскі павет знаходзіцца на 7 месцы ў ваяводстве па колькасці студэнтаў, бо што 303 грамадзянін павета вучыцца на вышэйшых установах. Таму павінны ганарыцца нашыя студэнты і трэба падняць павет яшчэ на вышэйшы ўзровень, а дзеля гэтага студэнты пасля сканчэння вучобы павінны вярнуцца працаваць на Гайнаўшчыну. Ї таму прадпрыемствы і рада нарадовая павета далі 31 стыпендыю, з таго 20 выкарыстана, а рэшта знаходзіцца ў рэзерве і чакае ахвотнікаў.

Пасля шырокай дыскусіі было пастаноўлена сарганізаваць рэгіянальнае агніска студэнтаў Гайнаўшчыны і ўключыцца ў культурна - асветную працу ў час зімовых і летніх канікул. У Праўленне агніска выбрана наступных студэнтаў: Андрэя Тамашука — старастай, Янку Зіневіча, Мікалая Еўдасюка — намеснікам старшыні; Юрку Калыйку, Анатоля Панько, Людмілу Купрыяновіч, Эдварда Грыгалец, Уладзіміра Купталя, Юрку Стэцкага і Людмілу Дзевятоўскую — членамі праўлення. Ад шчырага сэрца жадаем праўленню і ўсяму агніску добрай працы.

Васіль Дзун
Гайнаўка

АБ ШКОЛЕ Ў АЛЬХОЎЦЫ

Да 1941 года красаваўся вялікі, драўляны будынак пачатковай школы ў Альхоўцы, які стаяў на ўскраіне самай вёскі. Але ў час вайны гітлераўцы спалілі нашу школу.

Пасля вайны жыхары Альхоўкі ізноў падумалі аб новай школе, у якой маглі б вучыцца іхнія дзеці. Тым разам запланавалі пабудаваць школу мураваную. У 1949 годзе пачаліся першыя працы пры будове новай школы. Перш за ўсё пачалася закладка фундамента і праз некаторы час была яна ўжо закончана. Сяляне навазілі цэглы. Чакалі толькі на майстраў, але яны чамусьці не з'яўляліся. А з цэглы, якая была прызначана на будову школы, будаваліся сялянскія печы не толькі ў Альхоўцы, але і ў многіх навакольных вёсках. Час ішоў, а альхоўскія дзеці вучыліся ў дзвюх цесных, сялянскіх хатах. Мінула ўжо восем год ад закладкі фундамента, калі нарэшце ўлады падумалі аб альхоўскай школе. Ї таму пад канец 1957 года з'явіліся майстры, і школа пачала расці ўгору. Будова цягнулася да 1959 года. Урэшце наступіла шчаслівая хвіліна 25.Ї.1959 года, калі альхоўскія дзеці перайшлі вучыцца ў новую школу. Цяжкі быў пачатак кіраўніка школы Эдуарда Ліпінскага, але малады, настойлівы чалавек пачаў пераадольваць усе перашкоды. Ї сёння альхоўская школа амаль нічым не розніцца ад іншых. Бо падумаць толькі, якія вялікія змены адбыліся ў жыцці школы. Існуе тут куток ашчаднасці. Вучні складаюць па некалькі злотых у СКО і ўжо некаторыя з іх маюць звыш 100 злотых. За ашчадныя грошы думаюць зрабіць экскурсію ў Кракаў. Вялікай папулярнасцю карыстаецца тут таксама крамік, у якім вучні купляюць розныя вучнёўскія прылады. Школа мае сваю бібліятэку, якою кіруе настаўніца Марыя Ліпінская. Бібліятэка налічвае каля 2 тысяч кніг. Адным словам, справы альхоўскай школы стаяць добра.

Юрка Скепка
Альхоўка

ГРЫЦАЎ ЛЁС

Вёска Макаўка ў Гайнаўскім павеце адносіцца да адной з самых перадавых. Існуе там сельскагаспадарчы кааператыў, які даволі добра развіваецца. Сяляне гэтай вёскі некааператыўшчыкі жывуць таксама нядрэнна. Цяжка жывецца толькі Андрэю Грыцу. Хата яго мае многа прызначэнняў. У ёй стаяць коні, каровы, свінні і авечкі. Калі адчыніш дзверы, і спаткаўшыся з жывёлай, можаш не здагадацца, што наступныя дзверы вядуць у яго хату. У ёй няма ні стала, ні крэсла. Спіць гаспадар у пячы. Сцеле туды салому і так спіць. Ды трэба адзначыць, што гэта здольны каваль, а ў мінулым нядрэнны музыкант. Ї цяжка сабе ўявіць, што так мог апусціцца чалавек.

НА ПРЫКЛАДЗЕ ГАЙНАЎШЧЫНЫ

(Працяг са стар. 1)

«Первёснэк». Таму сяляне перад усім і патрабуюць менавіта гэтыя сарты. Тым часам насенная цэнтраля рэкамендавала сельгасаддзелу ў Гайнаўцы саджанцы «Дары», якія сяляне ўвогуле не хацелі прымаць. Такое становішча насеннай цэнтралі лічыць трэба як найбольш не нармальным і ў будучыні падобныя выпадкі не могуць паўтарыцца.

План аднаўлення сеўнага матэрыялу прадбачвае таксама суседскі абмен насеннем. У Гайнаўскім павеце вясной мінулага года суседскі абмен абмежаваўся толькі да аўса. Планавалася, што хлебаробы выменяць паміж сабою каля 1000 цэнтнераў аўса. На практыцы аказалася, што абмянялі не цэлых 500 цэнтнераў. У суседскім абмене ўдзельнічалі ўсе спулдзельні прадукцыйныя і толькі яны прыкладна вывязаліся са сваіх абавязкаў. Вінаваты тут перш за ўсё аграномы і працаўнікі мясцовых ГРН-аў, якія не змаглі спраўна правясці гэтай акцыі.

ЗДОЛЬНАСЦЬ ЗОФІІ ПЕНТКА

Родам яна з Мазоўша. Пасля вайны апынулася ў Ольштыне. У 1948 г. у Ольштыне сарганізавала маладзёжны калектыў мастацкай самадзейнасці пад назвай «Юнак». Арганізатар і калектыў карысталіся вялікай папулярнасцю сярод насельніцтва Ольштынскага ваяводства. Некалькі разоў выступала ў ольштынскім тэатры, граючы немалаважныя ролі. Паклоннікі жывога слова горада Ольштына ведалі яе як выдатнага рэцытатара.

Ад 1953 г. Зофія Пентка жыве ў Сямяцічах. Праз некалькі год яна вяла тут гарадскі аматарскі драмгуртак. Хаця не было яшчэ павятовага дома культуры і не было добрых умоў для дзейнасці драмгуртка, але Зофія паспяхова ставіла са сваім драмгуртком такія п'есы, як «Жабуся» Запольскай, «Шчасце Франя» Пэжынскага, «Прапанова» і «Мядзведзь» Чэхава.

У той час зацікаўленне Зофіі пашырылася на іншую галіну — народную беларускую вышыўку і гафтаванне, а ў прыватнасці — тое другое

— Прыгажосць гафтаваных падушак і макатак у Сямяціцкім павеце прыцягнула мае вочы і сэрца. Я марыла паступіць у тэатральную школу, але мары засталіся толькі марамі, вядома, як гэта ў жыцці часта бывае. Сям'я, дзеці, абавязкі, што ўканцы дазволіла мне заняцца толькі гафтам і вышыўкай.

У памяшканні Зофіі не ўбачыш тандэтных карцін. Вочы наведвальніка надоўга затрымліваюцца на цудоўных творах яе здольных рук. У прыватнасці захапляюць мастацка гафтаваныя па ўзорах з часопіса «Беларусь» наступныя карціны: «Бэз», славутая руская «Тройка», «Макі», «Восень» і «Вербы». Аж не хочацца верыць вачам, што ніткамі на палатне можна вырабляць такія цудоўныя рэчы.

Зофія Пентка мае шмат макатак гафтаваных і вышываных, паводле народных узораў. Вось, напрыклад, гафтаваная макатка ў кружкі, народны матыў з аколіц Мельніка. Матыў гэты, здаецца, старынны, і хутчэй за ўсё прыйшоў ён да нас з краін паўднёва - усходняй Еўропы, аднак жа моцна пераплятаецца з сучаснасцю, навейшымі элементамі неарэалістычнага напрамку ў мастацтве наогул. Цікавыя і іншыя творы Зофіі. Усіх іх яна мае зараз каля 200 пазіцый.

На маю думку было б пажаданым, каб нашае Таварыства паклапацілася аб сарганізаванні выстаўкі работ Зофіі Пентка. Яе працу без сораму можна паказаць шырэйшаму кругу гледачоў, і то з рознымі густамі і смакам.

М. КУРАШ

І ШТО ДАЛЕЙ

Свайго часу ў Талькоўшчыне (Сакольскі павет) з ініцыятывы Прэзідыума ГРН сяляне паднялі пастанову адносна пабудовы ходнікаў у сваёй вёсцы. Праз нейкі час былі зроблены на вуліцы карнізы. І на жаль на працягу года далей гэта каштоўная ініцыятыва не праводзілася.

Ад новага года гэта вёска належыць да Прэзідыума ГРН у Шудзялаве. Але ў Шудзялаве падобная справа з будовай карнізаў. Там яшчэ раней пабудавалі карнізы і на гэтым усё скончылася.

І так, лёс пабудовы ходнікаў у Талькоўшчыне стаіць пад знакам запытання.

СТАНІСЛАЎ КАЗУРА

Здаецца яшчэ так нядаўна з сябрам Пятром Ластаўкай падымаліся мы па лесвіцы да кватэры Станіслава Казуры.

Паважаны ўсімі прафесар, частуючы нас кавай, прасіў наведваць яго часцей.

Мы паабяцалі. Аднак яшчэ раз заглянуць не ўдалося. 30 лістапада м.г. па радыё пачулі сумную вестку аб смерці Станіслава Казуры.

Гортаючы ў сваёй памяці старонкі нядаўняга мінулага, стараюся аднавіць вобраз прафесара. Прафесар Казура вельмі хваляваўся, калі заглядаў да яго нехта з беларусаў. Ён быў чалавекам надта сардэчным і гаваркім. Жывучы ў Варшаве, у польскім асяроддзі, рэдка меў аказію пагутарыць на беларускай мове. Трэба сказаць, што беларуская мова, якою карыстаўся Станіслаў Казура, была крышку архаічнай, была гэта яшчэ мова нашаніўскай пары. Такую мову вынес Казура з бацькоўскага дому і пры такой ужо застаўся. Прафесар Казура любіў пагутарыць аб беларускіх справах. Асабліва як прафесар музыкі, кампазітар ахвотна разважаў аб беларускім фальклоры, аб беларускіх народных песнях, якія сам апрацоўваў. Не трэба было яго доўга прасіць, каб засеў да фартэпіяна. З прыемнасцю слухалася і глядзелася на яго далікатныя, васкова - бледныя пальцы, якія віртуозна дабывалі з клавішаў фартэпіяна меладычныя гукі, як уторыў ім ужо старэчы, аднак прыемны голас.

Недзе плакала жалейка босага пастушка пры жывёліне, плылі сумныя песні вяртаючыхся з панскага поля зморaных жнеек. Многа змянілася з таго часу, павесялела родная зямелька, яе песні перадаюць радасць жыцця. Аднак Казура верны астаўся тым старым беларускім народным песням, якія чуў калісьці, якія запалі на ўсё жыццё ў яго душу і сэрца, напамінаючы родныя мясціны, што пакінуў назаўсёды ў гады сваёй маладосці.

Станіслаў Казура нарадзіўся ў Тэклінаполю на Віленшчыне 2 жніўня 1882 года. Закончыў музычную кансерваторыю ў Варшаве, потым вучыўся ў Каралеўскай Акадэміі ў Рыме і на Сарбоне ў Парыжы. Працаваў у Варшаўскай філармоніі ў якасці капельмайстра і дырыжора, а ад 1916 года ў Варшаўскай кансерваторыі прафесарам сальфеджыё, хору, контрапункту і сольнага спеву. Ад 1945 па 1951 год з'яўляўся прафесарам і рэктарам Кансерваторыі ў Варшаве.

Станіслаў Казура рэактываваў гістарычную «капелу рарантыстаў», арганізаваў хор «300 дзяцей з Павісля», вялікі аратарыйны хор Варшаўскай філармоніі, а таксама хор «Польская народная капела». Арганізаваныя Казурай мастацкія калектывы далі некалькі сот народных канцэртаў. Трэба таксама ўспамянуць і аб тым, што Казура сарганізаваў пры Варшаўскай кансерваторыі першае ў Польшчы аддзяленне падрыхтоўкі настаўнікаў музыкі і спеву ў агульнаадукацыйных школах і з'яўляўся выкладчыкам на многіх курсах для настаўнікаў. Быў ён ініцыятарам народнага руху ў польскай музыцы, прапагуючы гэты рух у друку, выдавецтвах і канцэртах. У час нямецкай акупацыі быў апекуном музыкаў, арганізатарам і кіраўніком тайнай Варшаўскай музычнай кансерваторыі і арганізатарам тайных канцэртаў. Казура з'яўляецца заснавальнікам Саюза польскіх кампазітараў. Пасля вызвалення ў 1945 годзе рэактываваў і арганізаваў Дзяржаўную музычную кансерваторыю ў Варшаве. На працягу пяцідзесяці год сваёй педагагічнай працы выхаваў вялікую колькасць музыкаў, тэарэтыкаў, настаўнікаў, інструменталістаў і спевакоў у нашай краіне, а таксама і за яе межамі. Першы ў Польшчы ўвёў сальфеджыё ў кансерваторыі і агульнаадукацыйных школах.

За сваю грамадска - мастацкую і кампазітарскую працу атрымаў найвышэйшыя дзяржаўныя ўзнагароды: Саюза Спевакоў і ўзнагароду горада Варшавы. У 1958 годзе атрымаў Крыж Камандорскі Ордэна Адраджэння Польшчы.

Праз усё сваё жыццё Станіслаў Казура заўсёды быў звязаны з беларускім рухам. Шмат дапамог матэрыяльна студэнтам - беларусам. Бедных беларусаў вучыў бясплатна ў кансерваторыі і ўсюды за імі ўступаўся. Быў адным з тых, які дапамог матэрыяльна ў час арганізавання ў 1936—37 гадах прагрэсіўнага Беларускага асветнага таварыства ў Варшаве і дапамагаў фінансава Таварыству праз увесь час яго існавання, неаднаразова прымаў удзел у мерапрыемствах арганізаваных Таварыствам. У арганізаваных Таварыствам канцэртах часта выконваліся беларускія народныя песні ў апрацоўцы Казуры.

І пасля вызвалення, у Народнай Польшчы, Казура цікавіўся беларускімі справамі. Ён прыняў удзел у арганізацыйным З'ездзе Аддзела БГКТ у Варшаве ў 1956 годзе. 18 студзеня 1957 г. Казура прысутнічаў на сходзе Выдавецтва пры БГКТ. Выступаючы ў дыскусіі ён сцвярджаў, што пакліканы да жыцця Выдавецкі Камітэт павінен заняцца не толькі падрыхтоўкай да друку мастацкай і навуковай літаратуры, павінен ён і таксама падумаць аб апрацоўцы беларускага песеннага народнага фальклору. Праф. Казура забавязаўся падрыхтаваць да друку зборнік беларускіх народных песень у сваёй апрацоўцы.

Станіслаў Казура быў чалавекам надта таленавітым і працавітым. Сведчыць аб тым яго багатая музычная, навуковая і літаратурная спадчына. Апрацоўваў ён шмат твораў на сімфанічны аркестр, у тым і беларускія народныя танцы. З'яўляецца ён аўтарам сімфанічных паэм, араторыяў, а таксама кампазіцыі на розныя музычныя інструменты і калектывы.

У апрацоўцы кампазітара Казуры выйшла з друку некалькі сот песень на два, тры і чатыры галасы, дванаццаць харавых спеўнікаў. Станіслаў Казура — гэта кампазітар, якога творчасць абапіралася на фальклоры. Ён з'яўляўся прапагандыстам і збіральнікам народных песень з усёй Польшчы, у тым і беларускіх.

Выйшла з друку XIV сшыткаў народных песень з усіх старон Польшчы ў апрацоўцы Казуры. VIII сшытак — гэта беларускія народныя песні.

Праф. Казура выдаў шэсць тэарэтычных падручнікаў музыкі і адзінаццаць падручнікаў да навучання спеву ў агульнаадукацыйных школах.

Талент Станіслава Казуры надта шматгранны. Працаваў ён таксама ў галіне мастацкай літаратуры. Выйшлі з друку яго аповесці «Прафесар Зубрэвіч», «Сарбаністы» і апавяданні «Настаўнік з Чаромухі», «Стшыга», «Фатальны візіт». Казура напісаў лібрэтта да оперы «Паварот», апрацаванае на падставе беларускага народнага фальклору. Станіслаў Казура займаўся таксама публіцыстычнай дзейнасцю.

Кожны чалавек пакідае па сабе менш ці больш трывалы след. Знатныя людзі пакідаюць багатую спадчыну, вартасныя творы — вынік таленту і працавітага жыцця, залог іх неміратнасці.

ВІКТАР ШВЕД

НАТАТКІ З БАРШЧЭВА

У Баршчэве ёсць прыгожая школа, у якой знаходзіцца святліца. Але што з гэтага, калі моладзь не мела да яе ніякага доступу. Апекуном святліцы быў Інспектарат асветы. Нельга было ў святліцы зрабіць ні забавы, ні вечарынкі, нельга было выступіць з п'есай. Адзіную пацеху моладзь знаходзіла ў кілішку, а што за тым ішло — бойкі. Усюды гаварылі: «Ах, гэтае Баршчэва».

Але ў 1961 годзе ўсё змянілася. 4 студзеня прыехаў у Баршчэва старшыня Павятовага ССМ Леан Цішэўскі і Людміла Казберук з Лігі жанчын. Сябра Цішэўскі сарганізаваў гурток Саюза сялянскай моладзі, які зараз налічвае 34 члены, і які пераняў святліцу, а Людміла Казберук сарганізавала курс варэння і пячэння. Святліцай заапекавалася моладзь. Дзякуючы дапамозе кіраўніка школы Яўгеня Абрамовіча і яго жонкі Браніславы зараз дзейнічае мастацкі гурток, гурток ЛьПЖ. Раней святліца была пустая, занядбаная, а зараз там знаходзяцца столікі, крэслы і радыёпрыёмнікі. Сарганізавалі універсітэт для моладзі.

Грамадскім чынам адрамантавалі 1 км дарогі, а таксама навазілі жвіру на вуліцу ў вёсцы.

Апошнім часам зацікаўленне Баршчэвам узрастае. Баршчэва наведалі рэдактары з «Новай всі», з «Палітыкі», наведаў таксама пасол на сейм Юзэф Тэйхма. Галоўнае праўленне БГКТ сарганізавала лектарскі пункт. Лекцыі цешацца вялікай папулярнасцю.

«Дуб»

Як бачым, пачатак ажыццяўлення насеннай 5-годкі быў на Гайнаўшчыне не зусім удачны. Але і тое, што ўдалося зрабіць сельскагаспадарчым дзеячам Гайнаўшчыны, дало відавочныя вынікі. Дзякуючы стасаванню высакаякаснага насення ўраджай збожжавых культур узрос на 2 цэнтнеры з кожнага гектара, і хлебаробы Гайнаўскага павета выпрадукавалі дадаткова звыш 1200 цэнтнераў збожжа.

Больш спраўна праходзіла гэтая справа ў час асенняга севу. Абсеяна высакаякасным насеннем 740 гектараў жыта і амаль 100 гектараў азімай пшаніцы. Гэтым разам не падвяла таксама і насенная цэнтраля, якая дала амаль поўнасцю патрэбнае Гайнаўскаму павету насенне. У рамках суседскага абмену сяляне абмянялі звыш 12 тон жыта і 50 цэнтнераў пшаніцы.

Вясною мінулага года ў аднаўленні сеўнага матэрыялу ўдзельнічала на Гайнаўшчыне 320 гаспадароў. Іх заданнем было вырошчванне высакаякаснага насення, а затым мелі яны абяспечыць гэтым насеннем сваіх суседзяў. Такія гаспадаркі называюцца рэпрадукцыйнымі. Весці рэпрадукцыйную гаспадарку аплоціцца і самім сялянам. За кожны цэнтнер выпрадукаванага збожжа на рэпрадукцыйнай гаспадарцы і проданага суседу або замененага з ім на нармальнае збожжа — дзяржава дадае хлебаробу па 30 злотых прэміі. Па гэтай прычыне ў мінулым годзе сяляне Гайнаўскага павета атрымалі ад дзяржавы каля 60 тыс. зл. Вось некалькі прыкладаў: спулдзельня прадукцыйная ў Старакорніне вясною абмяняла са сваімі аднаасобніцкімі суседзямі 86 цэнтнераў кваліфіцыраванага насення, атрымала за гэта дадаткова ад дзяржавы 2580 зл.; селянін Язэп Граматовіч з Даратынкі за суседскі абмен атрымаў прэмію ў 930 зл., а Якуб Ахрымюк — 330 зл. Восенню мінулага года за 82 цэнтнеры выменанага збожжа спулдзельня ў вёсцы Крывец атрымала 2450 зл. прэміі, а сяляне Сяргей Пліс з Шастакова — 1380 зл і Аляксей Дзядзік з Ракавіч — 1020 зл.

Зараз палі прыкрывае снег. Добры тады час, каб падумаць, як забяспечыць спраўнае ажыццяўленне насеннага плана ў бягучым годзе. Справа ёсць важная і нельга пакідаць яе ўласнаму лёсу. Планаваныя штогод 15 тон дадатковага збожжа з палёў Гайнаўшчыны павінны як найхутчэй знайсціся ў магазінах, а не быць як дагэтуль, на паперы. Перш за ўсё зараз трэба задбаць пра сваю мясцовую базу кваліфіцыраванага насення. Для прадукцыі высакаякаснага насення трэба вялікай плошчы, каб забяспечыць збожжавыя плантацыі перад змяшаннем іх са збожжам менш якасным ды іншага сорту. Такія ўмовы маюць перад усім спулдзельні прадукцыйныя. У Гайнаўскім павеце ёсць іх 6 і яны павінны быць насеннай базай Гайнаўшчыны.

Добры гаспадар заўсёды думае пра заўтрашні дзень. Ад гаспадароў Гайнаўшчыны, ды не толькі Гайнаўшчыны, трэба спадзявацца, што належаць да гэтага тыпу гаспадароў.

В. РУДЧЫК

ЛЯ БЕРАГОЎ НІГЕРА

Там, дзе шырока раскінуўшыся коціць свае мутныя воды вялікая афрыканская рака Нігер, ляжыць адна з больших дзяржаў Афрыкі — Нігерыя (Паверхнасць 878447 квадратных кіламетраў, сталіца Лагос).

Трыццаць пяць мільёнаў чалавек, якія гавораць на многіх мовах і дыялектах насяляюць гэту краіну. Багатая і шчодрая нігерыйская зямля. Ураджайныя палі і густыя трапічныя лясы; зялёныя нізіны рэк і абшырныя пашы; волава, вугаль, золата, вольфрам, нафта, серабро, жалеза, радыёактыўныя мінералы — усё тут ёсць, каб працвітала краіна.

Але яе багацці да нядаўна належалі англійскім каланізатарам і таму яны не прыносілі краіне шчасця.

Каланізатары доўга гаспадарылі ў Нігерыі і штучна тармазілі яе развіццё. Асабліва адсталая Паўночная Нігерыя. На 19 мільёнаў чалавек пражываючых у Паўночнай Нігерыі ў час эксплуатацыі каланізатараў было толькі дзве сярэднія школы.

На здымку: нігерыйская жанчына ідзе ў горад.

УСЯКАЯ ЎСЯЧЫНА

■ Транссібірская электрычная чыгуначная магістраль Масква — Іркуцк — буйнейшая на свеце. Праходзіць яна па двум кантынентам. Яе працяжнасць 5337 кіламетраў. Яна перавышае даўжыню ўсіх электрыфікаваных чыгуначных дарог ЗША, якія складаюць суму 3943 кіламетры.

■ Вядомы савецкі біёлаг Б. Л. Астураў адкрыў спосаб рэгулявання полу шоўкапрада. Незаплодненыя яйкі паддае ён адпаведна высокай тэмпературы і з яек атрымоўвае пазней альбо самічкі альбо самчыкі. Практычнае значэнне гэтага метада вельмі вялікае, таму што самчыкі шоўкапрада даюць больш на 25—30 працэнтаў кокана.

Ёсць думка, што гэтым спосабам можна будзе рэгуляваць пол у рыб.

ОДА

СУКЕНКІ

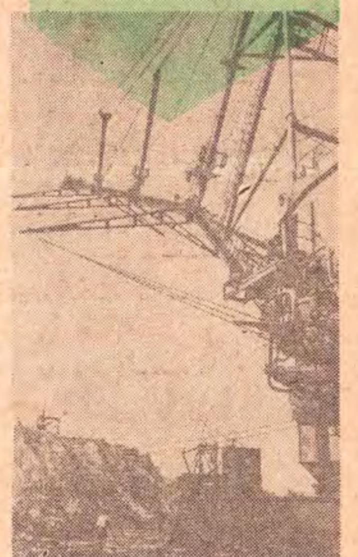

РЭКОРД

Своеасаблівы рэкорд пабіў амерыканскі мільянер, 67-гадовы Том Манвіль. Нядаўна ён ажаніўся адзінаццаты раз. Хутка пасля гэтага, хвароба прыкавала яго да ложка. Сваёй новай жонцы, былой афіцыянтцы, паабяцаў ён тое, чаго нікому не абяцаў: «Ты будзеш па мне... удавою». Адзінаццатая пані Манвіль гаворыць, што яна не думае аб яго 80 мільёнах долараў, але тут адыгрываюць ролю толькі пачуцці. Гэтак сама гаварыла Манвілю дагэтуляшніх дзесяць жонак.

НАВІНЫ ТЭХНІКІ

Калектыў аднаго з заводаў Урала выпрадукаваў агромны экскаватар. Ёмкасць яго каўша — 25 кубаметраў, даўжыня стралы — 100 метраў. Гэты стальны волат вядзе работы на адным з марганцавых руднікоў Украіны.

ПАРАДЫ БАБУЛЯМ

Колькі радасці прыносіць дзецям зіма! Малыя катаюцца на санках, гуляюць у снежкі, выбягаюць з лапаткамі расчышчаць замеценыя за ноч дарожкі, лепяць снежных баб з чорнымі вугольчыкамі замест вачэй. Ды ці мала ў іх іншых цікавых гульняў! Ружавеюць ад лёгкага марозіку тварыкі, чуецца вясёлы смех.

Але іншы раз можна наглядаць такі малюнак. Стаіць малы і не можа зварухнуцца з месца. На яго начэплена столькі адзення, што ён сам падобны на снежны камяк. Дзе ўжо тут пабегаеш, пагуляеш. І стаіць ён гадзіну, а то і больш, з сумам паглядаючы на забавы сваіх аднагодак.

Маці, і асабліва бабулі, здаецца, што дзіцяці холадна, і яны імкнуцца захутаць яго ў розныя шалікі, хусткі, ватнікі. Таму хочацца даць некалькі парад, як апранаць дзяцей у зімовы час.

Дзіцячае адзенне добрае тады, калі яно зручнае, не перашкаджае рухам і адначасова вабіць вока. Для захутанага дзіцяці прагулка робіцца цяжкай, сумнай, нецікавай. А калі малое, апранутае такім чынам, пачне бегаць, яно можа ўспацець і прастудзіцца.

Дзіця трэба апранаць так, каб прагулка спрыяла ўмацаванню яго здароўя. Вось чаму важна, каб зімовае паліто было цёплае, але не цяжкае. Рукавы такія, каб дзіця магло свабодна трымаць у руках лапатку, вяроўку ад саначак і г.д. Рукавічкі могуць быць прымацаваны да доўгай тасьмы. Лепей, калі паліто пашыта з лёгкай шарсцяной тканіны, а не з сукна. Паліто для дзяцей да 2—3 год на шарсцяной ваце або ваціне павінна важыць не больш чым 750 — 800 грамаў. Пад паліто трэба надзяваць світар і рейтузы.

А як наконт абутку? Лепш за ўсё — такія валёнкі, у якіх можна хадзіць без галёш. Іх трэба падрэзаць на 3—4 сантыметры ніжэй каленак, каб яны не паціралі і не перашкаджалі рухам. Калі ў дзіцяці няма валёнак, можна абысціся бацінкамі з цёплымі боцікамі і шарсцянымі шкарпэткамі.

На галаву надзяюць шапку - вушанку або вязаную шапачку, а пад яе — хустачку. Пад каўнер паліто завязваюць шалік.

Для здароўя вельмі важна, каб у зімовы час дзіця знаходзілася на паветры не менш як чатыры гадзіны.

КОЛЬКІ ВАЖЫЦЬ СНЕГ?

Сняжынка вельмі лёгкая, амаль зусім нічога не важыць. Таму яна так доўга кружыцца перад тым, пакуль упадзе на зямлю. Сняжынка важыць усяго толькі адну дзесяцітысячную долю грама. Гэта значыць, трэба сабраць дзесяць тысяч сняжынак, каб удалося на вазе зважыць нашу дзесяціграшовую манету.

Сняжынка лёгкая таму, што хоць яна ўтворана з крышталікаў лёду, аднак яна ў 9/10 складаецца з паветра. Чаму ж тады пад цяжарам снегу так абцяжэлі дрэвы паказаныя на гэтай фатаграфіі? Відавочна, што хоць лёгкая кожная сняжынка, а скапленне іх дастаткова важыць.

Свежавыпаўшы снег пушысты і лёгкі. Кубічны метр яго важыць 85 кілаграмаў. Такі самы аб'ём згушчанага вясенняга снегу важыць ужо 550 кілаграмаў. А які цяжар таго снежнага покрыва, які скопліваецца год за годам у гарах? Вечныя снягі ўтвараюць масівы, якія скрываюць абрысы горных хрыбтоў. Снег утварае навісаючыя карнізы і абрывы ў дзесяткі метраў вышыні. Ён не ўтрымоўвае ўласнага цяжару. Снег альбо паволі спаўзае ўніз на абшырныя леднікі, альбо раптоўна зрываецца грознай лавінай.

На кожны квадратны метр дна буйнейшага ледніка Федчэнка на Паміры, даходзячага да 500 метраў таўшчыні, ціcне 450 тон, але гэта вельмі мала ў параўнанні з вагой тых ледніковых шчытоў, якія пакрывалі ў мінулым паўночную палавіну Еўропы і Паўночнай Амерыкі, а зараз скрываюць пад сабою Грэнландыю і Антарктыду. Таўшчыня ледніковага шчыта Еўропы даходзіла да двух кіламетраў. Скандынавія, якая «апусцілася» пад яго цяжарам, за 10.000 год «усплыла», у выніку раставання гэтага покрыва на 250 метраў і яшчэ і зараз працягвае падымацца штогод на два сантыметры.

Вось цяпер уяўляеце чапэўна вагу снегу. Вельмі ж мала важыць сняжынка, аднак вага запасаў снегу праз цэлыя стагоддзі робіцца такая вялікая, што пад яе цяжарам прагінаецца зямная кара цэлых мацерыкоў.

НЕКАЛЬКІ СЛОЎ АБ РЫБАЛАХ

Вёска Рыбалы налічвае 150 гаспадароў. Ляжыць на шашы Беласток — Бельск. У Рыбалах вельмі дружная моладзь. У 1960 годзе, 2 студзеня, сарганізавалі гурток БГКТ. Старшынёй гэтага гуртка выбралі настаўніцу беларускай мовы. Дзякуючы старшыні нашага гуртка, многа мы чаго змаглі дасягнуць. Вучыліся розных песень, вершаў і сцэнічных твораў. Першае выступленне далі мы 18 лютага 1960 года. Набралася вельмі многа людзей. І так мы вымушаны былі два разы паказваць гэтую самую п'есу, бо людзі не змяшчаліся ў адной зале. Людзям гэта выступленне вельмі спадабалася. Вось рашылі мы вывучыць больш матэрыялу і выехаць у суседнія вёскі. Выязджалі ў вёскі: Цялушкі, Канюкі і іншыя. Цяпер праца нашага гуртка ідзе вельмі добра. Налічвае ён 26 членаў.

Віктар Вішнеўскі
Рыбалы

АБ КУРСЕ КРОЮ І ШЫЦЦЯ

Часта можна пачуць, што частка вясковай моладзі, ці нават старэйшыя, закончыла пачатковую адукацыю, а па многіх прычынах засталася на гаспадарцы. Такой моладзі многа ў Новым і Старым Ляўкове, а таксама ў навакольных вёсках. Моладзь аднак горнецца да навукі і цяпер, папаўняе веды на курсах. У лістападзе быў сарганізаваны курс крою і шыцця. На курс гэты прыходзіць многа дзяўчат, нягледзячы на тое, што цяпер усе дарогі і сцежкі завеяны снегам, вялікі мароз, а курсы канчаюцца даволі позна вечарам. Курсанткі выказваюць падзяку сваёй выкладчыцы, якая намагаецца даць ім як найбольш ведаў у гэтай важнай ім галіне. Выкладчыцай з'яўляецца вясковая дзяўчына з-пад Чаромухі — Ніна Атсюты. Трэба адзначыць, што курсанткі шмат ужо скарысталі з заняткаў. Курс крою і шыцця прадаўжаецца далей.

Янка Пялушэнкі
Новае Ляўкова

АБ МОЛАДЗІ ВІТАВА

Каля чыгункі, непадалёк ад Белавежскай пушчы, у адлегласці 12 кіламетраў на поўдзень ад Гайнаўкі знаходзіцца невялікая вёска Вітава, хат каля 60-ці. У вёсцы ёсць сямікласная пачатковая школа і крама. Хаты тут усе драўляныя, большасць з іх крытыя чарапіцай. Старэйшыя людзі ў зімовы час працуюць пераважна ў пушчы. Моладзь вечарамі збіраецца ў като-небудзь у хаце і вядзе між сабою гутарку на розныя тэмы, а найчасцей спявае беларускія, польскія і рускія песні.

Моладзь гэтай вёскі цікавіцца культурным жыццём, цікавіцца беларускім часопісам «Ніва», арганізуе вечарынкі. Трэба ўспомніць, што ў Вітаве існуе гурток ССМ, члены якога ў мінулым годзе зімою выступілі з п'есай «Пярэстая красуля» і гумарыстычнымі нумарамі, якія вельмі спадабаліся гледачам. Старшынёй драматычнага гуртка з'яўляецца Янка Малмышка, які вельмі дбае аб развіцці культуры сярод моладзі.

Цяпер у плане гуртка намечана стварыць інструментальную і танцавальную групу, таксама вывучэнне новых п'ес. Часта адбываюцца ў Вітаве забавы, на якія заўсёды прыязджае моладзь з навакольных вёсак — з Істоку, Дубіч Царкоўных, Карыцік, з Доўгага Броду, Чэхаў Арлянскіх і інш. Моладзь Вітава ветлівая і культурная да іх адносіцца. Ад моладзі, старых ці дзяцей ніколі не пачуеш тут хуліганскага слова. Не здараюцца тут бойкі, сваркі, ці так якія непаразуменні. Хлопцы не хуліганяць і не ўпіваюцца, як гэта здараецца ў іншых вёсках. Не хапае яшчэ святліцы, якая вельмі б прычынілася да яшчэ больш культурнейшага жыцця моладзі.

Мікалай Панфілюк
Дубічы Царкоўныя

АНКЕТА

для ўдзелу ў конкурсе — «Чытаем кніжкі на беларускай мове».

Імя і прозвішча ____________

Год нараджэння ____________

Адрас ____________

Адукацыя ____________

Прафесія ____________

Загалоўкі прачытаных кніжак і прозвішчы аўтараў: (даць нумар узятай з бібліятэкі кніжкі).

1. ____________
2. ____________
3. ____________
4. ____________
5. ____________
6. ____________
7. ____________
8. ____________
9. ____________
10. ____________

Заўвага. Калі удзельнік купіць кніжку ў кнігарні, просім далучыць да анкеты чэк (парагон), калі ўзяў у бібліятэцы — трэба ўпісаць нумар кніжкі, пад якім яна знаходзіцца ў бібліятэцы (напісаць побач загалоўка).

(Працяг са стар. 3)

ты выпадак забыліся. На фронт яны паведамляць не будуць. Каб вы толькі ведалі, хто за вас заступаецца. Спадарожнікі. Куды вецер дзьме, туды яны і хіляцца.

— Відаць, ім ужо за каўнер пачало капаць, — усміхнуўся Налепка.

— Ой, ледзь не забыўся, — звярнуўся ён да Кокаўца, — маці дасць табе фатаграфіі. Скарыстайце іх абавязкова, хай ведаюць людзі, што вырабляюць фашысты.

Ён пацісную Рогачу руку і запытаў:

— А ў нас што-небудзь будзе?

Рогач цёпла паглядзеў на яго і паціху сказаў:

— Калі дойдзе да сур'ёзнай справы, наша партыя прыйдзе вам на дапамогу.

Налепка доўга стаяў ля акна пустога купэ. Перад вачыма пралятала тэлеграфныя слупы, мільгалі таполі, бялелі дамочкі, толькі Татры зніклі недзе ў густой цемры. Але Налепку здавалася, што ён бачыць іх заснежаныя верхавіны, залітыя сонечным святлом.

Ён прытуліў лоб да халоднай шыбіны. Цягнік прагрымеў каля нейкай маленькай станцыі, і Налепка паспеў прачытаць на паркане: «Смерць фашызму!».

(Працяг за тыдзень)

87

МАСТАЦКАЯ ДЗЕЙНАСЦЬ ЗЛУЧАЕ МОЛАДЗЬ

Нядаўна вёску Кленікі наведаў мастацкі гурток БГКТ з Трасцянкі. У сувязі з тым адбыўся сумольны вечар моладзі з двух вёсак. Пасля выступлення мастацкага гуртка адбыліся танцы. Доўга вечарам з кленіцкай школы даносіліся гукі вясёлай музыкі, песні і смеху. Гэтая сувязь існуе ўжо даўно, а вынік яе — культурна праведзеныя вольныя хвіліны.

Мастацкім гуртком у Трасцянцы кіруе кіраўнік бібліятэкі — Люба Мінько. Жадаем гуртку поспехаў у працы.

Аляксандр Закройшчык
Кленікі

КЛОПАТЫ ВЁСКІ ПЛЮЦІЧЫ

У вёсцы Плюцічы няма тэлефону, але на адным з слупоў тэлефоннай лініі, якая прабягае побач вёскі, знаходзіцца трывожны пункт пажарнай аховы. Але калі б чалавек чакаў на тэлефонную сувязь з пажарнікамі, з міліцыяй ці хуткай дапамогай, то вёска магла б згарэць, а хворы памерці.

Калі звоніш з гэтага пункту, адзываюцца ўсе абаненты з той лініі: надляснічыства «Віктожын», ксёндз парафіі Страбля, камендант МО ў Храбалах, але ніколі не адазвецца цэнтральна ў Бельску. Бельск заўсёды маўчыць.

Усе жыхары Плюціч просяць, каб урэшце наладзілі гэтую справу, і каб жыхары маглі карыстаць з выгад тэхнікі.

Віктар Астроўскі
Плюцічы

ЛЮДЗІ З ЦЯГНІКА

Польскі фільм. Дзеянне яго адбываецца ў час гітлераўскай акупацыі на невялікай чыгуначнай станцыі каля Беластока. Фільм належыць да тыпу псіхалагічных драм. Рэжысёр Казімеж Куц патрапіў так павесці акцыю, што гледача не апускае ні на адну мінуту хвалюючае напружанне. Удалося яму таксама стварыць шэраг праўдзівых тыпаў і характараў найбольш адпаведных для часоў акупацыі. Фільм доўга астаецца ў памяці.

Наш здымак паказвае сцэну рэвізіі.

Фота ЦВФ

Брава, РЭПІСКА

Гурток БГКТ у Рэпісцы развучыў дзве п'есы: «Цудоўнае лякарства» і «Прымакі» з якімі выступаў у сваёй вёсцы, а цяпер хоча паехаць у суседнія вёскі. Акрамя п'ес гурток падрыхтаваў многа песень, як напрыклад: «Верховіно, маты моя», «Пойду, пойду к речке быстрой», частушкі і іншыя.

Апрача таго ў вёсцы Рэпіска ёсць гурток палітычна - асвятовы, на які моладзь прыходзіць ахвотна.

Кіраўніком аднаго і другога гуртка з'яўляецца Ірэна Станкевіч.

Уладзіслаў Саевіч
Рэпіска

ЯШЧЭ І ЗАЛУКІ

Нядаўна ў адным з нумараў «Нівы» быў артыкул аб вёсцы Навасёлкі. А недалёка гэтай вёскі знаходзіцца большая вёска — Залукі. Налічвае яна звыш 80 гаспадароў. Нічога асаблівага тут няма. Аднак ёсць надзея, што зменіцца жыццё вёскі на лепшае, беручы пад увагу тое, што ёсць у плане пабудаванне новай школы. Цяпер школа змяшчаецца ў трох прыватных памяшканнях, раскінутых па ўсёй вёсцы. Гэта перашкаджае працаваць настаўнікам і адбіваецца на вучобе дзяцей. Дзеці ў школу ходзяць з чатырох вёсак: Залук, Падзалук, Навасёлак і Рудніна. Усе яны, і не толькі яны, але ўсе жыхары чакаюць, калі распачнецца будова новай школы.

Вясною пачнецца ўкладка бруку, а ў пачатку 1962 г. будзе новая радасць — электрычнасць, слупы ўжо ляжаць па вёскі. Ляжаць таксама і пустакі на пабудову новай святліцы, якая тут вельмі патрэбная.

Многа працы паклалі ў палапшэнне будучыні вёскі кіраўнік мясцовай школы Люцьян Нятупскі, солтыс Ян Паплаўскі, селянін Юзэф Станкевіч і другія.

Люба Серада
Залукі

КІНО

Праграма
ад 22 да 29.I.1962 г.

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

Белавежа
„Romeo, Julia i ciemność" (czeski) 23—25. I. „Drugi człowiek" (polski) 26—28. I.

Кляшчэлі
„Milczące ślady" (polski) 23—25. I. „Drugi człowiek" (polski) 26—28. I.

Навасады
„Korsarze Pacyfiku" część II (radz.) 27—28. I.

Нарва
„Ludzie z pociągu" (polski) 24—28. I.

Нараўка
„Korsarze Pacyfiku" część I (radz.) 24—25. I.

Чаромуха
„Perła" (meksykański) 23—25.I. „Biały szejk" (włoski) 26—28. I.

Чыжы
„W masce i bez maski" (japoński) 24—28. I.

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ

Боцькі
„Ucieczka przed cieniem" (czeski) 24—28. I.

Браньск
„Perła" (meksykański) 23—25.I. „Żegnajcie gołębie" (radz.) 26—28. I.

Гродзіск
„Gorączka w El Pao" (francuski) 27—28. I.

Орля
„Wyzwanie" (włoski) 24—28. I.

Райск
„Wrzesień 1939" (polski) 24—28.I.

БЕЛАСТОЦКІ ПАВЕТ

Гарадок
„Expo 58" (radz.) 23—25. I. „Pięć łusek" (NRD) 26—28. I.

Міхалова
„Człowiek ze słomy" (włoski) 23—25. I. „Dziś w nocy umrze miasto" (polski) 26—28. I.

Супрасль
„Flip i Flap na bezludnej wyspie" (franc.) 23—25. I. „Świadectwo urodzenia" (polski) 26—28. I.

Чорна Весь
„W ciszy stepowej" (radz.) 23—25. I. „Żegnajcie gołębie" (radz.) 26—28. I.

СЯМЯЦІЦКІ ПАВЕТ

Мельнік
„Legenda o lodowatym sercu" (radz.) 23—25. I. „O moim przyjacielu" (radz.) 26—28. I.

Мілейчыцы
„Wiatr ucichł nad świtem" (jugosł.) 23—25. I. „Szybsza od wiatru" (radz.) 26—28. I.

Нурэц
„Człowiek ze słomy" (włoski) 23—25. I. „Świadectwo urodzenia" (polski) 26—28. I.

САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

Крынкі
„Kongo walczy" (radz.) 23—25. I. „Odwiedziny prezydenta" (polski) 26—28. I.

Сухаволя
„Mein Kampf" (szwedzki) 23—25. I. „Życie przeszło obok" (radz.) 26—28. I.

Шудзялава
„Królewna ze złotą gwiazdą" (czeski) 24—28. I.

Янаў
„W środku nocy" (USA) 23—25. I. „Sprawa trzynastu" (radz.) 26—28. I.

ДУБРОЎСКІ ПАВЕТ

Ліпск
„Miasto bez wody" (radz.) 27—28. I.

Новы Двор
„Czas przeszły" 27—28. I.

Ружаны Сток
„Ucieczka przed cieniem" (czeski) 27—28. I.

„НІВА"

Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1.
Telefony: red. naczelny 25-89, centrala 37-41 do 49.
Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2,40 zł, kwartalnie — 7,20 zł, półrocznie — 14,40 zł, rocznie — 28,80 zł. Prenumeratę przyjmują wszystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto PUPiK „Ruch" Nr 102-7-161 NBP Białystok I Oddział Miejski. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma.
Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wilcza 46, Nr konta PKO 1-6-100024.
Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem CHZ „Ars Polona" Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7. Obowiązuje przedpłata na konto NBP Warszawa 2-6-51. Prenumerata roczna wraz z przesyłką zwykłą wynosi 4,70 $ w Europie, 5 $ — w USA.
Nakład 5 000.
Bltk F1

Заявы

«Грамадзянін следчы, прашу вас узяць пад увагу, што я ніколі не ішоў у шэрагах ніводнай партыі і з-за адсутнасці часу не стаяў на палітычнай платформе.

Пішу аб гэтым, каб вы мне памылкова не прышылі палітычнай справы. Тое, што я рабіў грошы, дык гэта ж зусім зразумела. Я чалавек свядомы і разумею, што кожны хоча жыць. Вы таксама, грамадзянін следчы, хочаце жыць. А вось чаму не даеце мне жыць — я не разумею.

Я на самай справе, па чалавечай слабасці, з-за любві да жывёлы, купіў няпоўналетняе цялятка. З-за свайго цялячага маладога ўзросту (2 гады і 3 месяцы) цялятка не хацела есці каровінай ежы. Калі я вырашыў карміць цялятка варэнікамі з капустай, яно нечакана разбіла сабе галаву аб стаяўшую ў хляве сякеру. Аказваецца, самагубствы здараюцца не толькі сярод людзей.

Цяляціну я прадаў працоўным, а не спекулянтам, што з'яўляецца ў маёй справе змякчаючымі абставінамі.

Абвінавачванне, быццам бы я ў часе арышту ўдарыў міліцыянера, таксама беспадстаўнае. Міліцыянер сам па неасцярожнасці ўдарыўся аб мой кулак, аб чым я вельмі шкадую, цэніўчы цяжкую працу нашай народнай міліцыі.

Не адпавядае праўдзе і закід аб маёй спробе падкупу міліцыянера. Ніякага хабару я не даваў, ды і не меў на гэта грошай. Мае грошы, 50 тысяч, былі канфіскаваныя ў час вобыску, і ўпісаны ў пратакол, таму мяркую, што міліцыянер сам сабе стараўся даць хабар. Ведаючы, што ў нас заахвочваюць да ашчаднасці, гэтыя грошы я назбіраў у поцечала двухмесячнай знясільваючай працай.

Асоба затрымаўшая мяне, цяжка мяне зняважыла, гаворачы пры сведках: «Ну, артыст, пойдзем на адпачынак». Гэта хлусня, ніколі я не быў артыстам, і таму прашу прыцягнуць да адказнасці ахоўніка парадку.

Грамадзянін следчы, прашу ўзяць пад увагу, што на маім утрыманні знаходзіцца няпоўналетняя жонка і малалетнія дзеці, для якіх з'яўляюся адзіным карміцелем. Калі вы мяне вызваліце, я змагу ўказаць ненадзейных жыхароў у нашай вёсцы, спекулянтаў, самагоншчыкаў, нелегальных дубільшчыкаў скур і іншых гаспадарчых шкоднікаў».

Людзі мілыя, у гэтым вельмі мала выдумкі. Як чарвякі выкручваюцца розныя лаўкачы, якіх справядлівасць выцягвае з нашага грамадства.

Палкае прызнанне

— Пазнаёмся з жонкай.

ПРАДБАЧЛІВЫ

— Прадайце мне масці ад пабіцця?
— А хто вас пабіў?
— Ніхто, але заўтра іду на забаву.

Раіса Шымчук
Лцэвічы

НЕ ВЫГЛЯДАЕ

— Як выглядае гуска? — пытае настаўнік на ўроку заалогіі.

— Як была дзірка ў гусятніку, — адказаў вучань, — то выглядала, а як тата забіў дзірку дошкай, то ўжо не выглядае.

Коля Янюк
Барысаўка

ХТО ВІНАВАТЫ

— Янка, хто гэта ў вас пабіў акно?
— Мама, але гэта з татавай віны.
— Чаму?
— Бо калі мама кінула валком, то тата схіліўся.

Янка Корх
Дубічы Царкоўныя

ГАЗЫ НЕ ХАПІЛА

Аднойчы да бабулі ў горад прыехаў унук. Калі бабуля расказвала ўнуку казку, пагасла святло.

— Вось бяда, — кажа бабуля, — ізноў святло выключылі.

— Гэта мабыць у праўдах газы забракла, — адказаў унук.

Янка Бура
Тарнопаль

МУТАЦЫЯ

— Ведаеце, даражэнькая, мая дачка якраз пераходзіць мутацыю голаса.

— Бачыце, а кажуць, што толькі хлопцы пераходзяць гэтую мутацыю, — здзіўляецца суседка.

— Няпраўда. Вось дачка нядаўна хадзіла з тэнарам, а цяпер з басам.
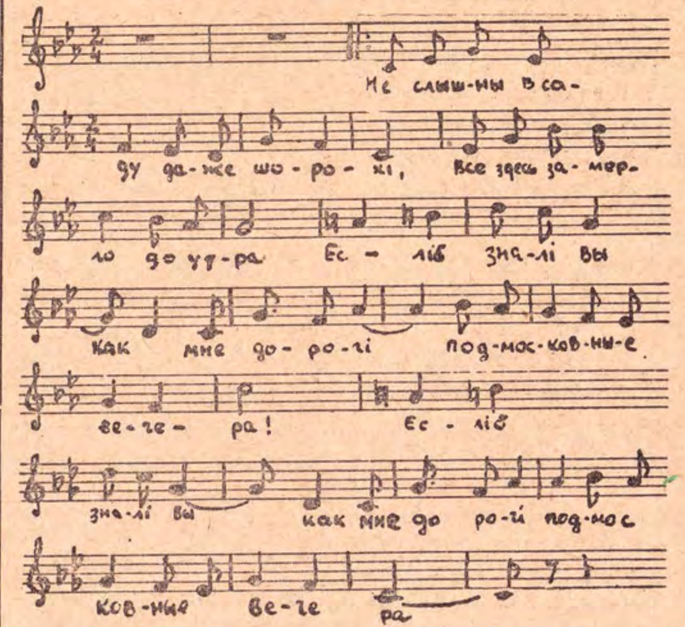
Мікалай Беразавец
Саколка

КАНЦЭРТ ПА ЗАЯЎКАХ

Па просьбе Крыстыны Стэльмах з Лысінаў Всхоўскага павета, змяшчаем

ПОДМОСКОВНЫЕ ВЕЧЕРА

Словы М. Матусоўскага
Музыка Салаўёва-Сядога

Не слышны в саду даже шорохи,
Все здесь замерло до утра.
Если б знали вы, как мне дороги — 2 раза
Подмосковные вечера!

Речка движется и не движется,
Вся из лунного серебра.
Песня слышится и не слышится — 2 раза
В эти тихие вечера.

Что ж ты милая, смотриш искоса,
Низко голову наклоня?
Трудно высказать и не высказать — 2 раза
Все, что на сердце у меня.

А рассвет уже все заметнее,
Так, пожалуйста, будь добра,
Не забудь и ты эти летние — 2 раза
Подмосковные вечера.

— Грамадзянін, вазьміце кантрамарку!
(З савецкага гумару)

ПРЫШЭЎКІ

Ходзіць любы мой паўлінам,
Мне ж пляваць, ей-права.
Ці то свет сышоўся клінам?
Я сама, як пава.

З любым сёмы дзень блукаю —
Ноч, мароз, мяцеліца...
А чаго, чаго чакаю, —
Ні мычыць, ні целіцца.

Лодар просіць, каб улады
(Гультаю, ці бачылі!)
За пралежаны азадак
Пенсію прызначылі.

Мне каханы паляўнічы
Падарыў каўнер куніцы.
А другі каханы ўбачыў
І сказаў: каўнер сабачы.

Нібы тыя галубочкі,
Любяцца, кахаюцца —
З рання аж да позняй ночкі
Верашчаць ды хаюцца.

— Паглядзі ты — на мазурку
Просіць Дзед Мароз Снягурку!
— То ж сусед старэнькі мой
З новай жонкай маладой.

С. Дзяргай

Бараной па пустазеллі

Цешыліся жыхары Дубровы з прадпрыемства пераапрацоўкі садавіны і гародніны, пабудова якога мела быць пачата ў першых днях бягучага года. Ды і як жа не цешыцца. У Дуброве няма ніводнага саліднейшага прадпрыемства (калі не лічыць пякарні і масарні), а рук вольных да працы хоць адбаўляй. Фруктаў і гародніны ў Дуброўскім павеце таксама хоць завалася, а збыту на іх няма ніякага. Таму, калі ў мінулым годзе ў Дуброве паявіліся людзі з вымяральнымі апаратамі і выпханымі партфелямі, людзі глядзелі на іх з пашанай і належнай павагай.

— Будуць вымяраць месца пад прадпрыемства, — здагадваліся жыхары Дубровы.

Дуброва — мястэчка невялікае. Выйдзеш на вышэйшае месца і бачыш усё як на далоні.

Мабыць, кіруючыся гэтым, працаўнікі бюро праектаў у Беластоку (бо гэта яны былі з апаратамі) зрабілі памеры пад будучае прадпрыемства з... акна прэзідыума ПРН. На месца, запланаванае пад будову, яны зусім не хадзілі. А пасля, кіруючыся дадзенымі памераў (зробленымі з акна!) пачалі апрацоўваць тэхнічную дакументацыю. Калі дакументацыя была закончана, працаўнікі бюро праектаў зноў паявіліся ў Дуброве. І што ж аказалася, што дакументацыя прадпрыемства грош варта, бо памеры дрэнна выканана. У месцы, дзе роблена памеры, аказаўся высокі ўзгорак, на якім зусім нельга будаваць. А тады з акна прэзідыума гэтае месца здавалася раўнюсенькае як стол. Вось праява!

І так, 1962 год, у якім планавана будаваць прадпрыемства, прысвячаецца на апрацоўку новай дакументацыі, а будова пачнецца ў 1963 годзе.

Жыхары Дубровы цярплівыя. Пачакаюць.

